

náš vidiek 3-4/2012

štvrtročník
ročník IX.

časopis Vidieckeho parlamentu na Slovensku

VIDIECKY PARLAMENT
NA SLOVENSKU

- VII. Fórum VIPA
- Výsledky Líderky roka 2012
- Deň vidieka v NRSR

a mnoho iného o aktivitách a vyhliadkach nášho vidieka

Obsah

- 4 VII. Fórum Vidieckeho parlamentu na Slovensku
- 5 Závery z rokovania VII. Fóra Vidieckeho parlamentu
- 7 Poľnohospodárstvo – vidiek?
- 11 Reakcie na závery VII. Fóra VIPA SK
- 12 15. október – Svetový deň vidieckych žien
- 16 Životné príbehy Líderiek roka 2012
- 21 Informačné semináre „Miestne partnerstvá vo vidieckych oblastiach“
- 22 Svetový deň potravín v Nitre
- 24 Tvorba a údržba verejných priestranstiev
- 25 Výzva tretieho sektora Vláde Slovenskej republiky
- 26 Zasadnutia Rady vlády pre mimovládne neziskové organizácie
- 28 Možnosti podpory kreatívneho milieua na lokálnej úrovni
- 28 Pracovný život žien vo vyššom veku
- 29 Koží vŕšok – svetový slovenský syr
- 31 Žijeme zo dňa na deň
- 32 Rúcame stereotypy
- 34 „Ženy do voza aj do koča“
- 38 Prezentácia „Pozičného dokumentu“
- 41 Rozvoj versus životné prostredie?

PFA 2013

*Ďakujeme Vám za spoluprácu
v uplynulom roku a do nového roku
prajeme všetko dobré, pevné zdravie,
veľa osobných a pracovných úspechov*

*V mene celého predsedníctva praje
Mária Behanovská*

náš vidiek

Vydavateľ:

Občianske združenie
Vidiecky parlament na Slovensku

Vychádza pre vnútornú potrebu
organizácie

Náklad: 1000 ks

Uzávierka nasledujúceho čísla:

22. februára 2013

Redakcia:

Mária Behanovská

Grafická úprava a ilustrácie:

Ing. arch. Pavol Borodovčák

Tlačiareň:

Róbert Jurových – NIKARA, Krupina

Neprešlo jazykovou úpravou.

Foto na titulnej strane:

Lendak v zime; Pavol Borodovčák

Foto na zadnej strane obálky:

Malý lesný slnečník; Pavol
Borodovčák

**VIDIECKY
PARLAMENT
NA SLOVENSKU**

Kontakt:

Kapitulská 13
974 01 Banská Bystrica
mobil: 0915 446 538
e-mail: vipa@vipa.sk
www.vipa.sk

**„Skúsenosť nie je to, čo človeka stretne,
ale čo človek urobí s tým, čo ho stretlo.“**

A. Huxley

Skúseností v našej práci bolo v druhej polovici roka viac než dosť. Postretávali sme desiatky a desiatky ľudí. Môžeme kritizovať, spochybňovať prácu iných, šíriť zlé správy, písať o nezodpovednosti, o charakteroch ľudí dvoch tvárí, o nemorálnom konaní. Už na Slovensku o národnom športe oklamať, zneužiť, podpísať sa pod prácu iných, závidieť aj nos medzi očami.

Takí sme a zdá sa, že takí aj ostaneme. Zlo stále vyhráva a väčšina je to ľahostajné alebo už nevládu bojovať a prestávajú veriť, že sa to dá zmeniť.

Na druhej strane hŕstka nadšencov alebo bláznov?

Nepochopiteľná vec prečo sa dobro šíri pomalšie.

V čísle sa dočítate ako sme zorganizovali najvýznamnejšiu akciu dvojročného stretnutia platformy VII. Fórum Vidieckeho parlamentu na Slovensku v Mošovciach. Závery a odporúčania. Vyjadrenie maďarských partnerov, že som obklopená múdrymi, vzdelanými a šikovnými ľuďmi ma veľmi potešilo. Že účastníkmi a hosťami bolo veľa významných ľudí z inštitúcií a politiky Slovenska. Im sa to pri organizovaní akcií nestáva.

15. október Svetový deň vidieckych žien. Exelentná akcia „Ženy do voza a do koča“. Zo súťaže Vidiecka žena roka – Líderka by sa už dal napísať román. Prišli slová uznania, pochvaly. Jedna stručná v sms-ke „Ani nevieš, že zvyšuješ vibrácie lásky na zemi“. Aj touto cestou sa chcem poďakovať všetkým úžasným ženám za pomoc pri organizovaní a zabezpečovaní tých desiatok a desiatok drobných vecí, kým môže začať deň D. Poďakovanie

patrí všetkým sponzorom spomenutým i tým, na ktorých sme možno pozabudli. Napíšeme v budúcom čísle viacej.

Pani europoslankyne Monika Smolková a Anna Záborská si zaslúžia uznanie, že si našli čas a viac na budúce.

Deň vidieka v Národnej rade. Akcia poďakovania a kritiky. Kto nezažil nepochopí.

Možno zrnko múdrosti. „Skúsenosť nie je to, čo človeka stretne, ale čo človek urobí s tým, čo ho stretlo.“ Odporúčam na zamyslenie našim zákonodarcom, tým čo sa zúčastnili, ale aj tým čo sa nemohli zúčastniť pre iné povinnosti, ktoré si možno mohli naplánovať aj v iný deň. Alebo to bola ignorácia vidieka, vlastne aj voličov ktorých už nepotrebujú do najbližších volieb. Plné ústa vidieka, škoda, že sú to pre našich politikov len prázdne frázy. Rýchlo zabudli odkiaľ prišli.

Čítajte ďalšie a ďalšie akcie a informácie z práce Vidieckeho parlamentu na Slovensku.

Mária Behanovská

VII. Fórum Vidieckeho parlamentu na Slovensku

Už siedmykrát sme sa stretli na zasadnutí Fóra Vidieckeho parlamentu, aby sme spoločne sformulovali našu politiku rozvoja slovenského vidieka na najbližšie dva roky. Tohtoročné fórum zasadlo 22. – 23. septembra 2012 v Mošovciach okres Turčianske Teplice, Park Hotel Kaštieľ Mošovce pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča.

Reprezentatívne priestory kaštieľa v Mošovciach.

Na zasadnutie sme pozvali iniciatívnych ľudí, ktorých skúsenosti, vzdelanie a lídrovské schopnosti dávajú predpoklad k vytvoreniu efektívnych vidieckych politík, ktoré zabezpečia optimálne podmienky pre rozvoj vidieka a pre rozumné využívanie európskych fondov.

Podľa záujmov a profesionálnej orientácie si mohli vybrať zo štyroch pracovných skupín. Garantmi jednotlivých skupín boli špecialisti, ktorí poskytli účastníkom vstupné informácie o súčasnom stave a legislatívnych rámcoch príslušnej problematiky. Témy pracovných skupín na VII. Fórum Vidieckeho parlamentu, ktoré sa konalo 22. – 23. septembra v Mošovciach, okres Turčianske Teplice, Park Hotel Kaštieľ Mošovce

Témy pracovných skupín

1. pracovná skupina **Cestovný ruch – agroturistika – prínos alebo prekážka?**
2. pracovná skupina **Pol'nohospodárstvo – vidiek?**
3. pracovná skupina **Rodová rovnosť naša (ne)známa.**
4. pracovná skupina **Program obnovy rodiny – základná bunka štátu v ohrození. Étika ľudských vzťahov.**

Témy boli zvolené s prihliadnutím na súčasnú trendy rozvoja na základe optimálneho využitia vnútorných zdrojov jednotlivých vidieckych regiónov. Tento prístup k rozvoju vidieka je mimoriadne významný pre Slovenskú republiku, ktorej takmer polovica obyvateľov žije na vidieku a viac ako 84% územia má vidiecky charakter.

Vidiecky parlament na Slovensku, ktorého poslaním je presadzovanie zvyšovania kvality života na vidieku a podpora vidieckych iniciatív pri riadení vidieckeho rozvoja, zvolal tohto roku už siedme zasadnutie Fóra Vidieckeho parlamentu, aby sformulovalo politiku a stratégiu rozvoja vidieka na ďalšie dva roky a aby stanovilo priority, ktorých plneniu sa bude venovať celá sieť vidieckych organizácií na lokálnej, regionálnej i na národnej úrovni.

Záver tohtoročného VII. zasadnutia Fóra Vidieckeho parlamentu boli rozposlané na kompetentné ministerstvá.

Hľadanie riešení, postupné plnenie zadaných problémov a nedostatkov v našej legislatíve má kľúčový význam pre rozvoj nášho štátu.

Záver z rokovania VII. Fóra Vidieckeho parlamentu

22. – 23. septembra v Mošovciach

Pracovná skupina: Cestovný ruch – agroturistika – prínos alebo prekážka?

Uvedomujúc si ekonomické a spoločenské prínosy vidieckeho CR a agroturistiky pre národné hospodárstvo Slovenska a pre rozvoj vidieka, ktoré sa vyskytujú najmä v oblastiach:

- Tvorba nových pracovných miest na vidieku
- Zachovanie krajiny a krajiny.
- Zvyšovanie príjmov miestnych regionálnych samospráv
- Zviditeľnenie regiónov Slovenska pre domáca a zahraničných návštevníkov
- Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnej krajine

Požadujeme pre ďalšiu podporu vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky prijať príslušným orgánmi a organizáciami opatrenia:

- Zjednodušiť a sprehľadniť legislatívu týkajúcu sa podnikania v cestovnom ruchu, najmä zákon o podpore cestovného ruchu, hygienické a iné predpisy týkajúce sa predaja vlastných výrobkov a predaja z dvora

Diskusia v rámci pracovnej skupiny.

Prezentácia účastníkov VII. Fóra VIPA SK.

- Zlepšiť propagáciu Slovenska a ich regiónov na európskom trhu cestovného ruchu, s cieľom zviditeľniť jednotlivé regióny Slovenska, pritiahnúť väčší počet zahraničných návštevníkov, podporiť domáci cestovný ruch (rekreačné poukážky)
- Cieľenou finančnou podporou podnikania v CR a agroturistike, ako pri rozdeľovaní EU fondov. Zohľadniť jeho prínos pre rozvoj vidieka, ako aj špecifika podnikania v tejto oblasti.
- Vytvoriť organizačné a materiálne a ostatné predpoklady pre poradenstvo a ďalšie vzdelávanie subjektov pôsobiach vo vidieckom CR, agroturistike a permakultúre
- V záujme zvyšovania kvality poskytovaných služieb a tým zvýšenie konkurencieschopnosti vidieckeho cestovného ruchu na domácom a zahraničných trhoch
- Pri výstavbe a rekonštrukciách zariadení vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky rešpektovať a aplikovať regionálne a miestne prvky tradičnej ľudovej kultúry,

Partneri z Únie slovenských organizácií v Maďarsku.

architektúry, charakteristického vzhľadu krajiny vidieckeho sídla

Pracovná skupina: Poľnohospodárstvo – vidiek?

Vysoká nezamestnanosť, zlý demografický vývoj, odliv mladých do miest, nezáujem mladých o poľnohospodársku činnosť a tradície/korene. Nedostupnosť pôdy pre nových/začínajúcich a mladých farmárov, vysoké vstupné náklady.

Návrhy riešení:

- Zosúladienie legislatívy a odstránenie medzier (zákon o vidieku, nové zadefinovanie vidieka v SR, farma, farmár/ka, predajné činnosti, DPH) zníženie, zjednodušenie administratívy
- Zmena v legislatíve ohľadne zásobovania slovenskými potravinami v sociálnych zariadeniach (školy, nemocnice, atď.)
- Zmena legislatívy ohľadne vzdelania a praxe starostu vrátane od toho odvíjajúceho sa platu, podporovanie aktívnych starostov, viesť evidenciu a prehľad o chovaných zvieratách na území obce
- Zmena legislatívy v podiele slovenských výrobkov na pultoch hypermarketov a zahraničných reťazcov
- Podpora pre návrat živočíšnej výroby na vidiek

- Rozlišovať úrovne výroby: pre vlastnú spotrebu – odbremenenie administratívy (evidencia zvierat, aplikácia plemenárskeho zákona,) predaj z dvora a veľkovýroba – odstupňovanie legislatívy.
- Poľnohospodárske zariadenia (prívesné alebo vozidlá), aby neboli viazané na pridelenie ŠPZ a technického osvedčenia – dopravný zákon 252/2006.
- Prepojenie škôl s praxou – odborná prax, poľnohospodárske školy pre dorast.
- Zabezpečiť účasť zástupcu neštátneho sektora ako strategického partnera vlády SR v Rade solidarity a rozvoja.
- V oblasti lesného hospodárstva neštátny lesnícky sektor vysoko oceňuje postoj Vlády SR, ktorá tento sektor vníma ako svojho strategického partnera pri zvyšovaní zamestnanosti v najchudobnejších lesnatých regiónoch Slovenska.

Pracovná skupina: Rodová rovnosť naša (ne)známa

- Zvýšiť informovanosť občanov o diskriminácii.
- Zviditeľnenie príkladov dobrej praxe z radov vidieckych žien a zviditeľnenie politík podporujúcich rodovú rovnosť.
- Zníženie účinkov diskriminácie formou aktívnej pomoci bezplatnou poradenskou činnosťou.

Mária Behanovská v rozhovore s poslancom NR SR – Prof. RNDr. Mikulášom Hubom, CSc.

- Zaviest vzdelávanie v oblasti rovnosti príležitostí zamestnancov v pretváraní štátnej a verejnej správy.

Pracovná skupina Program obnovy rodiny – základná bunka štátu v ohrození. Etika ľudských vzťahov.

- Zainteresovať štát, aby vytvoril systém podpory rodiny, tak aby fungujúca rodina bola prioritou politiky štátu, tento systém opatrení preniesť na lokálnu úroveň
- Podpora rodiny je v programovom vyhlásení vlády
- Vytvoriť systém vzdelávania učiteľov ako postupovať s problémovou rodinou .
- Zaviest na školách etiku do vzťahov naučiť deti empatii prosociálnemu správaniu
- Zaviest výuku etiky ako povinný predmet
- Vytvoriť na miestnej úrovni (okres) rodinné centrá, v ktorých poskytneme poradenstvo ako zvládať výchovné problémy s deťmi

Účastníkov privítala Ing. Janka Mikušáková.

- Posilniť vzťah RODIČ A DIEŤA
- Prostredníctvom médií pozitívne ovplyvňovať verejnosť k uvedomeniu si, že rodina je základný ekonomický nástroj prosperity štátu

koloktív 2. pracovnej skupiny VII. Fóra VIPA

Poľnohospodárstvo – vidiek?

Závery 2. pracovnej skupiny pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, na VII. Fóre VIPA 22. 9. 2012.

Oblasť poľnohospodárstva

Živočíšna výroba

Problémy: čierna plemenitba (kozy), zníženie objemu nadojeného mlieka, zníženie počtu jedincov v stádach oviec, vysoké náklady na registráciu nových jedincov, vysoká administrácia pre farmárov resp. majiteľov, centrálna evidencia zvierat (Žilina), čo je nevyhovujúce pre majiteľov, poľn. mizne úplne z vidieka (žiadne sličky na dvoroch a pod.), netetujú sa nové jedince

Návrhy riešení:

- Zosúladienie legislatívy a odstránenie medzier (zákon o vidieku, nové zadefinovanie vidieka v SR, predajné činnosti, DPH)

- Zníženie, zjednodušenie alebo odstránenie administratívy
- Presun povinností z drobných chovateľov na veterinárov o vedení evidencie zvierat
- Doriešiť centrálnu evidenciu hospodárskych zvierat so zainteresovaním ľudí z praxe (teraz je to sústredené iba v Žiline)
- Starosta musí viesť evidenciu a prehľad o chovaných zvieratách na území jeho obce
- Podpora pre návrat živočíšnej výroby na vidiek
- Návrat k nižšej sadzbe DPH na potraviny z predaja z dvora a tým podpora zamestnanosti vytvorením a udrzaním 1 pracovného miesta na každých začatých 49 791 EUR

Účastníci VII. Fóra VIPA SK nepremeškali príležitosť zúčastniť sa aj Dňa turčianskeho vidieka v neďalekej Blatnici.

ročného obratu (6 % DPH z čoho vyplýva úspora, ktorá sa premietne na 1 ročný plat) pre malých a stredných farmárov/podniky

- Podpora výroby čerstvých, kvalitných a cenovo dostupných potravín
- Daň z pôdy odstrániť resp. znížiť, keď ide o výrobný prostriedok rovnako pre využívané poľnohospodárske nehnuteľnosti
- Rozlišovať úrovne výroby: pre vlastnú spotrebu – odbremenenie administratívy (evidencia zvierat, aplikácia plemenárskeho zákona), predaj z dvora a veľkovýroba – odstupňovanie legislatívy
- Zníženie DPH na základné potraviny (10 %)
- Zmena v legislatíve ohľadne zásobovania slovenskými potravinami v sociálnych zariadeniach (školy, nemocnice, atď.)
- Zmena legislatívy v podiele slovenských výrobcov na pulchot hypermarketov a zahraničných reťazcov
- Prijat' colné admin. a iné opatrenia, ktoré by obmedzili dovoz komodít, ktoré je SR schopné vyprodukovať za porovnateľnú cenu/náklady

Rastlinná výroba

Problémy: nedostupnosť pôdy pre nových/ začínajúcich a mladých farmárov, vysoké vstupné náklady, zneužívanie platieb na ex-

tenzívne sady – staré, 2 a viac žiadostí o platbu na rovnakú pôdu – dvojité deklarácie pôdy, špekulácie ohľadne skupovania pôdy bielymi koňmi zo SR za financie zo zahraničia

Návrhy riešení:

- Nepodporovať nečinnosť
- Návrat k nižšej sadzbe DPH na potraviny z predaja z dvora a podpora zamestnanosti vytvorením a udrжанím pracovného miesta na každých začatých 49 791 EUR ročného obratu
- Daň z pôdy odstrániť resp. znížiť, keď ide o výrobný prostriedok
- Podpora na TTP naviazaná na zataženie pôdy VDJ
- Podpora len pre intenzívne sady
- Poľn. zariadenia (prívesné alebo vozidlá), aby neboli viazané na pridelenie ŠPZ a technického osvedčenia – dopravný zákon 252/2006
- PPA prepojiť v dvojitej deklarácii pôdy – v týchto prípadoch s katastrom nehnuteľností na overenie zmlúv o nájme a pod.
- Sankcie – zmena legislatívy, preskúmanie fyzického stavu (platby na ha)
- Preskúmanie pôvodu financií na skúpenie pôdy a aj účel využívania

Oblasť rozvoja vidieka:

Problémy: Vysoká nezamestnanosť, zlý demografický vývoj, odliv mladých do miest, nezáujem mladých o poľn. činnosti a tradície/korene.

Návrhy riešení:

- Definovanie obcí – na prímestské a vidiecke oblasti a ich vymedzenie z dôvodu chovu hospodárskych zvierat
- Zmena legislatívy ohľadne vzdelania a praxe starostu vrátane od toho odvíjajúceho sa platu, podporovanie aktívnych starostov
- NSRV a jej regionálne pobočky by mali vykonávať poradenstvo a služby pre potreby praxe vo vzdelávaní, podpora pri tvorbe projektov pre farmárov a ľudí z vidieka
- Sietovanie medzi starým a novým farmárom ohľadne začiatkov
- Zapojenie škôl/univerzít do inovácií ako podporný a informatívny nástroj pre farmárov

- Prepojenie škôl s praxou – odborná prax
- Poľnohosp. škôlky pre dorast
- Miestne akčné skupiny – vyššia informovanosť okolia a vidieckeho obyvateľstva, zapájanie obyvateľstva do aktivít/ činností v MAS
- Motivovanie podnikateľov na podieľaní sa aktivít MAS alebo vidieckej obce
- Povinný odber vyrobených produktov v predajniach na území MAS

Výťah – Programové vyhlásenie Vlády SR:

Časť 3. Trvalo udržateľný hospodársky

rozvoj – Pôdohospodárstvo: Pri zvyšovaní zamestnanosti v najchudobnejších lesnatých regiónoch Slovenska vláda využije **ekonomické** a **právne** nástroje na podporu rozvoja neštátneho lesníckeho sektora ako strategického partnera štátu.

PRETO

V oblasti lesného hospodárstva neštátny lesnícky sektor vysoko oceňuje postoj Vlády SR, ktorá tento sektor vníma ako svojho strategického partnera pri zvyšovaní zamestnanosti v najchudobnejších lesnatých regiónoch Slovenska

Preto odporúčame:

V legislatívnej oblasti

- prijať taký balík legislatívnych zmien zákonov (pozemkových, daňových, pracovnoprávných), ktorý zohľadní špecifiká neštátneho – spoločenstevného vlastníctva – rozdrobeného s veľkým množstvom spoluvlastníkov,
- zosúladiť všetky právne predpisy upravujúce činnosť človeka v lesoch, najmä zákon o ochrane prírody a krajiny (zákon č. 543/2002 Z.z.) a zákon o lesoch (zákon č. 326/2005 Z.z.) tak, aby sa odstránili kontroverzné vzťahy medzi vlastníckymi lesov a ochranou prírody,
- stanoviť taký verejný záujem štátu v oblasti lesného hospodárstva, ktorý vie štát finančne zabezpečiť tak, aby nebol v rozpore s legislatívou a dobrými mravmi a neprenášal bremeno finančnej záťaže z akejkolvek čin-

Kultúrny program na Dni turčianskeho vidieka.

nosti na pleciah vlastníkov lesov a ostatných obyvateľov vidieka. (prehodnotiť rozsah chránených území (CHÚ) v SR, limitovať ich rozsah, v procese prehodnotenia získať súhlas súkromných vlastníkov na existujúce CHÚ, tak aby boli CHÚ územne vyvážené ekonomicky, sociálne i environmentálne) a finančne zapájať obhospodarovateľov lesov do manažmentu aktívnej chránenej prírody CHÚ.

- zabezpečiť účasť zástupcu neštátneho sektora ako strategického partnera vlády SR v Rade solidarity a rozvoja

V ekonomickej oblasti

- efektívne využiť verejné prostriedky na podporu v lesnom hospodárstve, posilňovanie financovania dlhodobých úloh lesného hospodárstva prostredníctvom nástrojov Spoločnej poľnohospodárskej politiky ES,
- ocenené ekosystémové služby lesa hradiť obhospodarovateľom prostredníctvom priamej paušálnej platby ako poľnohospodárom
- štátna pomoc vyhlasovať každoročne minimálne v rozsahu príjmov dosiahnutých:
 - z predaja nadbytočného majetku vo vlastníctve štátu v správe štátnych podnikov L&H,
 - z pokút na porušovaní ovzdušia,
 - z predaja emisných kvót,

Účastníci VII. Fóra VIPA SK sledujú prednášku Márie Behanovskej.

- hradiť majetkovej ujmy z titulu ochrany prírody prostredníctvom štátnych fondov určených lesnému hospodárstvu (napr. Environmentálny fond ap.),
- vytvoriť Podporný fondu lesného hospodárstva, prostredníctvom ktorého sa bude financovať okamžité odstraňovanie škôd spôsobených prírodnými katastrofami – solídny poisťovací fond,
- rozšíriť účasť regionálnej samosprávy na financovaní území regionálneho významu,
- použiť príspevkov z rozpočtových zdrojov miestnej samosprávy získaných zo zrušenej dane z pozemkov pre ich verejnú prístupnosť,
- prijať taký balík legislatívnych zmien zákonov (pozemkových, daňových, pracovnoprávných), ktorý zohľadní špecifiká neštátného – spoločenstevného vlastníctva – rozdrobeného s veľkým množstvom spoluvlastníkov,
- zosúladiť všetky právne predpisy upravujúce činnosť človeka v lesoch, najmä

zákon o ochrane prírody a krajiny (zákon č. 543/2002 Z.z.) a zákon o lesoch (zákon č. 326/2005 Z.z.) tak, aby sa odstránili kontroverzné vzťahy medzi vlastníckymi lesov a ochranou prírody,

- stanoviť taký verejný záujem štátu v oblasti lesného hospodárstva, ktorý vie štát finančne zabezpečiť tak, aby nebol v rozpore s legislatívou a dobrými mravmi a neprenášal bremeno finančnej záťaže z akejkoľvek činnosti na pleciah vlastníkov lesov a ostatných obyvateľov vidieka.(prehodnotiť rozsah chránených území (CHÚ) v SR, limitovať ich rozsah, v procese prehodnotenia získať súhlas súkromných vlastníkov na existujúce CHÚ, tak aby boli CHÚ územne vyvážené ekonomicky, sociálne i environmentálne) a finančne zapájať obhospodarovateľov lesov do manažmentu aktívnej chránenej prírody CHÚ.

z našej pošty

Reakcie na závery VII. Fóra VIPA SK

Listy z Ministerstva hospodárstva SR a Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Vážená pani Behanovská,
v nadväznosti na Váš list zo dňa 30. septembra 2012 o pomoci pri presadzovaní požiadaviek, ktoré vyplynuli zo záverov tohtoročného VII. zasadnutia Fóra Vidieckeho parlamentu, som rád, že ste nás o nich informovali.

Vaše námety, ktoré uvádzate vo Vašom liste, budú brané do úvahy pri príprave národného materiálu „Konceptia rozvoja pôdohospodárstva na roky 2014 – 2020“. Rovnako budete mať príležitosť použiť Vaše závery pri príprave nového Programu rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020, kde budete môcť participovať ako partner príprav programu.

Dôraz do budúceho obdobia kladieme hlavne na zjednodušenie, sprehľadnenie a skvalitnenie slovenskej legislatívy týkajúcej sa politiky rozvoja vidieka s legislatívou Európskej únie v snahe o zvýšenie zamestnanosti na vidieku, skvalitnenie pracovných podmienok, zvýšenia záujmu mladých farmárov o poľnohospodársku výrobu a život na vidieku, ako aj zmiernenie klimatických zmien.

Ľubomír Jahnátek
minister hospodárstva SR

V nadväznosti na Váš list zo dňa 30. 9. 2012 Vám posielame stanovisko sekcie cestovného ruchu k záverom VII. Fóra Vidieckeho parlamentu, ktorého rokovanie prebiehalo v dňoch 22. – 23. septembra v Mošovciach.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR sekcia cestovného ruchu v súčasnosti pripravuje materiál pod názvom „Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020“, ktorého strategickým cieľom je zvýšenie konkurencieschopnosti cestovného ruchu pri lepšom využívaní jeho potenciálu, so zámerom vyrovnávať regionálne disparity a vytvárať nové pracovné príležitosti.

Dve cesty na dosiahnutie tohto cieľa sú zamerané na kvalitu v konkrétnom i širšom ponímaní a potrebu zvýšenia atraktívnosti Slovenska ako destinácie cestovného ruchu. Uvedený materiál odráža potreby rozvoja cestovného ruchu v našej spoločnosti s výhľadom do roku 2020. Vami uvádzané pripomienky sme už zapracovali do tohto materiálu, ktorý je v súčasnosti vo vnútrorezortnom pripomienkovom konaní. V rámci medzirezortného pripomienkového konania je možné sa ešte k jeho obsahu vyjadriť.

Očakávame, že časovo to môže byť začiatkom budúceho roku. Radi privítame Vaše konkrétne návrhy na zlepšenie stavu v cestovnom ruchu, ktoré môžete vyjadriť v spomínanom medzirezortnom pripomienkovom konaní.

Ing. Ivana Magátová
generálna riaditeľka sekcie cestovného ruchu
Ministerstva dopravy, výstavby
a regionálneho rozvoja

Mária Behanovská

15. október – Svetový deň vidieckych žien

Konferencia „Ženy do voza aj do koča“ a slávnostné odovzdávanie ocenení Vidiecka žena roka – Líderka 2012

Od roku 1997 sa každoročne pod záštitou Nadácie „World Women Summit Foundation“ konajú rôzne aktivity a podujatia zamerané na posilnenie postavenia a vzdelania vidieckych žien vo viac ako 100 krajinách po celom svete.

Slávnostné vyhodnotenie Líderky roka.

Na Slovensku začala organizovať súťaž „Vidiecka žena roka – Líderka“ Vidiecka organizácia pre komunitné aktivity a VIPA SK v roku 2002. Od roku 2007 organizuje túto súťaž Vidiecky parlament na Slovensku v každom ročníku s inými partnermi. V roku 2012 s europoslankyňou Mgr. Monikou Smolkovou, obcou Dražkovce a RRADT. Oslávili sme tento deň konferenciou „Ženy do voza aj do koča“ a slávnostným odovzdávaním ocenení Vidiecka žena roka – Líderka 2012 pod záštitou europoslankyne Moniky Smolkovej 12. 10. 2012, v Kultúrnom dome v Dražkovciach (pri Martine).

Sú chvíle v našom uponáhľanom živote, keď je potrebné na chvíľu sa zastaviť. Zastavili sme

sa aj teraz, aby sme ocenili ženy, ktoré svojou prácou dokazujú, že na tejto zemi existujú ešte aj prastaré ľudské hodnoty ako obetavosť, ochota pomáhať, snaha duchovne aj materiálne zvelaďovať svoju obec, svoj región.

Víťazky jednotlivých kategórií

Podnikateľka – Žilinský VÚC

Anna Glejdúrová, Liptovská Teplička, vek 60 rokov, 3 deti. Výrazne sa podpísala pod rozvoj miestneho poľnohospodárskeho družstva, samotnej obce a agroturistiky. Z upadnutého družstva vybudovala ukážkové, na ktoré sa chodia pozerat exkurzie z celého sveta. Nebála sa pokračovať v hospodárení v oklieštených podmienkach v náročnom teréne, hospodári efektívne a zaviedla výrobu Bio produktov. Zaslúžila sa o ochranu vzácnych biotopov v okolí Liptovskej Tepličky, pomáha udržiavať charakteristický ráz krajiny. Podporuje organizácie pôsobiace v obci i samotnú obec pri väčšine jej aktivít. Okrem poľnohospodárskej činnosti sa snaží o rozvoj obce, zvýšenie zamestnanosti – PPD pod jej vedením postavilo penzión, stavia wellness centrum, spolupracuje s mnohými inštitúciami. Anna Glejdúrová pôsobila aj ako poslankyňa OcZ. Jej činnosť ako aj PPD viac krát prezentovala aj STV. Všetok svoj voľný čas a silu investuje do rozvoja PPD, Liptovskej Tepličky

Spoločná fotografia všetkých ocenených žien.

Seniorka – Žilinský VÚC

Viera Kováčiková, Belá–Dulice, vek 69 rokov, 3 deti. Počas svojej práce prispela k rozvoju obce, zúčastňovala sa rôznych aktivít ako členka viacerých spoločenských organizácií. Aj ako dôchodkyňa pokračuje. Je užitočná nielen svojej rodine, ale aj svojim spoluobčanom. Aktivizuje okolo seba a spolu s ostatnými Robí verejnoprospešné aktivity, organizuje rôzne kultúrno-spoločenské podujatia. aj s jej pomocou sa život v obci mení k lepšiemu

Aktivistka – Banskobystrický VÚC

Otília Jurgová, Dolná Trnávka, vek 68 rokov 2 deti. Je to vzácna žena, ktorá svoj čas nezištne venuje práci v prospech iných. Mimoriadnym spôsobom dokázala aktivizovať ľudí v obci. Založila Občianske združenie RAK, ktorého sa stala predsedníčkou. Rada sa učí nové veci, navštevuje Univerzitu 3. veku na TU Zvolen, tiež chodí do jazykovej školy a učí sa po anglicky. K záľube v ručných prácach

dokázala pritiahnúť ďalšie ženy v obci, s ktorými založili Klub Včielka. Ich dielom je rekordný patchworkový vlastenecký obraz (patriot quilt), s námetom Dolná Trnávka – Tu sme doma, ktorý venovali obci. Zozbierali staré predmety, nábytok, zariadenie izieb, riad, obrazy, oblečenie, ktoré roztriedili a inštalovali stálu expozíciu v budove Izba starých materií. OZ pripravilo pre návštevníkov prezentáciu a ochutnávku gurmánskych špecialít z tekvic. V septembri sme spoločne pripravili novú akciu – Dni tekvic

Remeselníčka – Trenčiansky VÚC

Daniela Ťapúchová, Nováky, vek 46 rokov, 2 deti. Je krajčírka. Ako jediná v širokom okolí riasi sukne ku krojom. Šije kroje, doplnky ku krojom, dobové oblečenie. K zachovávaní kultúrneho dedičstva mala stále blízko. Účinkovala v FS Partizán v Slovenskej Lupči, neskôr v miestnej FS Vrchárka. Dnes je vedúcou FS Marinka.

ZUŠ Polomka – Štyri ročné obdobia.

Politická – Banskobystrický VÚC

Anna Borbuliaková – Krupina, vek 54 rokov, 2 deti. Ako poslankyňa MsZ, členka komisie pre mládež sa stretáva s občanmi mesta na rôznych podujatiach. Ako poslankyňa tiež vykonáva občianske obrady – sobáše, pohreby, uvítania do života, jubileá a pod. Jej život je aktívny a venovaní rozvoju mesta – svoju odbornosť a postavenie v komunálnej politike využíva v prospech ľudí. Pričinila sa k organizovaniu a vzniku rôznych podujatí, ktoré spájajú a prinášajú potešenie pre ľudí tradícia pečenia perníkov „Vianočný perník“, ktorého súčasťou je výstava tradičných vianočných perníkov a ich receptov, tradícia venovaná najkrajším sviatkom roka „Živý Betlehem a Vianočné trhy remeselnej výroby“ výstava bábik, výstava výrobkov z medu, ochutnávka čokolády, prezentácia výroby pravých pralín, organizácia výstav a prezentácií priamo v školskej cukrárni, prednášky o zdravej výžive pre seniorov a základné školy.

Mimoriadne ocenenie

Alžbeta Hanzlíková, (ocenená in memoriam) Necpaly, 76 rokov, 3 deti. Pracovala ako vysokoškolský pedagóg na Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o. v Bratislave, kde využívala svoje dlhoročné skúsenosti v odbore ošetrovateľstvo. Za svoju

Príhovory europoslankyň Anny Záborskej a Moniky Smolkovej.

dlhoročnú odbornú prácu a dielo bola v roku 2007 odmenená ocenením pre sestry Slovenskej republiky – Sestra roka za celoživotné dielo. V roku 2008 získala cenu dobrovoľníka Mesta Martin – Dobrovoľník roka. Na znak vďaky za angažovanie sa v Slovenskej komore sestier a pôrodných asistentiek bola odmenená odznakom Biele srdce, ktoré je symbolom ošetrovateľstva na medzinárodnej úrovni. Menovaná má bohatú publikačnú činnosť, publikuje v časopisoch, zborníkoch, vydala editorsky dve učebnice, v niekoľkých bola spoluautorkou. V roku 2011 jej vyšla mono-

Vystúpili aj deti z MŠ Dražkovce.

grafia. Publikovala aj v celosvetovej publikácii ICN (Medzinárodná rada sestier) ako vybraný článok za Slovensko.

Mária Burčíková, Ruskov, vek 58 rokov, 1 dieťa. Prispieva k rozvoju regiónov Abova, Zemplínu, Spiša a Šariša pri obnove kultúrnych pamiatok, rozvoju tradičných remesiel. Vystupuje ako delegát medzinárodnej spolupráce s obcami v maďarskej časti regiónov Abova a Zemplínu.

Terézia Rybárová, Hronský Beňadik, vek 66 rokov, 2 deti. Svoj voľný čas venuje spravidzaniu návštevníkov po NKP kláštore sv. Benedikta a panny Márie v Hronskom Beňadiku. Prispieva do regionálnych novín. Spracúva publikáciu o živote v obci pod názvom Život a zvyky ľudu pod Kriváňom. Každoročne pripravuje kurzy, výstavy, venuje sa zachovaniu ľudového kroja. Študuje na univerzite tretieho veku.

foto: František Hereta

Z programu ZUŠ Polomka – Štyri ročné obdobia.

Podujatie podporili:

Vidiecky parlament na Slovensku
Obec Dražkovce
Europoslankyňa Mgr. Monika Smolková
Europoslankyňa MUDr. Anna Záborská
OZ Združenie lesníčiek
RRA Dolný Turiec
Ludmila Bátorová – krasličiarica
Jana Roziaková
Kvetinárstvo POHODA pani Nováková
Michaela Heretová
Základná umelecká škola v Polomke
Obec Polomka
Marek Nikel – Bacúch
Monika Benková

Ďakujeme!

Životné príbehy Líderiek roka 2012

Viera Kováčiková

Narodila som sa, pre mňa v najkrajšej dedine, vtedy Belej, v okrese Martin. Rodičia boli roľníci, a tak od malička som privykala k roľníckej práci a čo viac, mala som ju veľmi rada. A tak pri školskej dochádzke, neskôr návšteve Strednej ekonomickej školy (vtedy Vyššej hospodárskej školy) som rada pomáhala pri poľnohospodárskych prácach, či už doma, neskôr na JRD, ktoré sa u nás v roku 1952 založilo. Vtedy boli veľmi populárne brigády, či už v obci, na družstve, ale aj v škole a ja som bola ich aktívnou účastníčkou. A keďže som mala aj dobré organizačné schopnosti, začala som funkcionáričiť. Vždy to boli funkcie tajomníčok. Najprv v Svaze mládeže, potom v Požiarnej ochrane, po vydaji v Zväze žien a neskôr som začala vykonávať funkciu tajomníčky MNV v našej zlúčenej obci Belá – Dulice, ktorá mala 1300 obyvateľov. Nebola som v tom čase politicky organizovaná a do tejto funkcie ma navrhli a zvolili preto, že som na to mala. V rodnej obci som pracovala 24 rokov a boli to plodné roky. Spolu so zanietenými poslancami, spoločenskými organizáciami a hlavne aktívnymi spoluobčanmi sme v našej obci vybudovali všetko, čo sme k dobrému životu potrebovali, a čo našim spoluobčanom slúži s menšími úpravami dodnes. Nepracovala som len v dedine, ale stala som sa členkou okresných organizácií, a dve volebné obdobia som ako nestraníčka bola poslankyňou S KNV v Banskej Bystrici, kde jedno volebné obdobie som bola predsedníčkou komisie obchodu a CR. Po roku 1984 som začala pracovať vo vedúcich funkciách na vtedajšom ONV v Martine a po roku 1989 na MsNV v Martine. Naďalej som vykonávala práce poslankyne v rodnej obci a po roku 1989 som bola 12 rokov kontrolorkou obce. V roku 2000 som sa po prvýkrát stala predsedníčkou a to ZO JDS v obci, ktorú funkciu (vravia že úspešne) vykonávam stále.

Seniorka roka – pani Viera Kováčiková.

V roku 1962 som sa vydala. Dostala som výborného manžela, ktorý bol a doposiaľ je nielen mojím najbližším človekom, ale aj mojou celoživotnou oporou. A tak v mojich doterajších úspechoch je aj jeho veľký podiel. Máme sporiadanú rodinu a naše dve dospelé deti, ich partneri a naše 4 dospelé vnúčatá tvoria zázemie, v ktorom nabieram silu do ďalšieho života. Mám rada ľudí a práca pre nich mi pomohla prekonať i najväčšiu stratu v svojom živote, stratu svojej dospelé dcéry.

Mám rada prírodu, turistiku, hubárčenie, ale aj akúkoľvek prácu v záhrade a domácom chovateľstve, rada varím a pečiem.

Moja triedna učiteľka mi už veľmi dávno do pamätníčka napísala: „Nezávid nikomu, dopraj všetkým, zavražď sa kde môžeš a zapáčiš sa všetkým dobrým ľuďom“. Toto je moje životné krédo, podľa ktorého sa snažím žiť!

Daniela Ťapuchová

Keď mi pani Ľudmila Bátorová oznámila, že ma nominovala v súťaži Vidiecka žena roka 2012 – Líderka ako remeselníčku, bola som prekvapená. O Vidieckom parlamente som vedela, ale čo som nevedela, že oceňujú raz ročne ženy za ich aktivitu. Tak som si povedala, že nominovať nie je vyhrať a s radosťou som prijala pozvanie na slávnostné vyhodnotenie. Jeden deň oddychu a výlet mi určite neuškodí. Ľudia boží, keby som ja vedela, čo to bude za deň. Zaujímavé prednášky, priestor na predstavenie sa a prišlo samotné vyhodnotenie. Keď prečítali moje meno, bola som prekvapená. Nečakala som to. Veľmi pekne ďakujem za ocenenie ŽENA – REMESELNÍČKA.

Volám sa Daniela Ťapuchová, bývam v malom meste Nováky, som vydatá a mám dvoch synov. Vyrastala som v rázovitej dedinke Čavoj

na hornej Nitre. K môjmu rodisku sa viažu aj moje aktivity ako je riasenie tradičného dobového odevu, vyššovanie cez riamy, pletenie pásov, ktoré sú súčasťou bieleho kroja, na zvisle stojatých krosienkach, pletenie cigánskych tkaníc. Riasenie je náročná textilná technika, ktorá bola rozšírená v období renesancie v celej Európe. Používala sa na modelovanie živôtikov a rukávov košieľ šľachticov a šľachtičien. Takisto sa používalo na modelovanie ženského ľudového odevu. Je náročné na zručnosť a trpezlivosť.

Tieto techniky som predvádzala na viacerých podujatiach: Zbierky na móle v Hornonitrianskom múzeu, Ulička remesiel v Prievidzi, Čavojské letné slávnosti, Dubnický jarmok v Dubnici nad Váhom, Podpolianske slávnosti v Detve, MSD v Javorníckych hájoch, workshop počas medzinárodnej konferencie MUZEÁLIE ako súčasť kultúrneho dedičstva 2011, Hontianska paráda v Hrušove 2012.

V celoslovenskej súťaži v etnologicom výskume Mjartanovo Sebedražie som získala cenu riaditeľky RKC v Prievidzi.

V Novákoch som založila folklórnu skupinu Marinka, kde chceme tiež uchovávať tradície, zvyky a nárečie našich predkov pre budúce generácie.

Otília Jurgová

Môj príbeh vidieckej líderky je tak trochu netypický. Celý svoj plodný život som totiž prezila v meste s vysokou školou to bolo 40 rokov a ani vo sne ma nenapadlo, že raz budem žiť na dedine. Ale stalo sa. Keď mi setra volala, že mama sa nemôže dostať z ťažkej chrípky, nechce ísť ani k nej ani ku mne ale pýta sa do nemocnice, vedeli sme, že je zle, lebo naša hyperaktívna mama si vždy poradila aj bez lekárov. Vôbec som nerozmýšľala, na prekvapenie kolegov som zahlásila v škole odchod do dôchodku s tým že idem opatrovať mamu. Mohla som si to dovoliť. Žila som sama, manželstvo sa mi rozpadlo v štyridsiatke, deti som si ustrážila, obe skončili vysoké školy a mali svoje rodiny. Politické aktivity som pred časom ukončila,

Remeselníčka roka – pani Daniela Ťapuchová.

Aktivistka roka – pani Oľília Jurgová.

učebnica náuky o potravinách na ktorej som s kolegyňou pracovala bola vydaná, trojročné riaditeľovanie na Hotelovej akademii v Piešťanoch ukončené.

Mama sa pravda po mojom príchode spamätala a ešte sme sa spolu veľa narobili na našom starom dome, kde nebolo ani poriadne kúrenie a ani kúpeľňa. Jej choroba bola skôr z dlhoročnej samoty, keď som prišla, otec už bol 10 rokov mŕtvy a predtým ho roky opatrovala. Dokonca som potom ešte pár rokov „pendlovala“ medzi Piešťanmi a dedinou, navštívila pár razy syna v Kanade, naučila som sa tam techniku patchworku v indiánskom kultúrnom stredisku, založila Klub patchworku v Piešťanoch a neskoršie aj v Žiari nad Hronom. A tak postupne ako mojej mame pribúdali roky a ubúdali sily, ja som svoje aktivity presúvala do mojej rodnej dediny. Dnes má mama 90 rokov, ťažko poškodený zrak a nemôže zostávať dlhšie sama.

Nebolo jednoduché nadväzovať kontakty takmer po 40 rokoch. Moje vrstovníčky sa povydávali preč, chlapci si priviedli nevesty z okolitých dedín, tie som nepoznala, takmer všetci mi úctivo vykali. Dedina ma zobrala až na oslave 720 výročia obci, keď som oslovila skupinu žien a začali sme zbierať po dvoroch staré predmety, oblečenie, kroje a odložené poľnohospodárske stroje. Bola z toho bohatá expozícia izby ľudových tradícií a v exteriéri aj sedliacky dvor, samozrejme krojovaný sprievod, ukážky remesiel a dobových jedál. Zachrániť zbierku natrvalo a zároveň zaktiviť zozbierať a motivovať spoluobčanov ma priviedla na myšlienku založiť občianske združenie. Na moje prekvapenie na zakladajúcu schôdzu prišlo 30 ľudí a odvtedy naše občianske združenie nechýba pri žiadnej kultúrno-spoločenskej akcii v dedine (deň detí, úcta k starším, divadelné predstavenia, šachový a mariášový turnaj, turistika, akcie mikrorogionu ...). Obnovili sme tradíciu fašiangového sprievodu dedinou, iniciovali vyklčovanie okolia studničky a minulý rok sme tam zriadili bylinkovú záhradku. V nefunkčnej miestnosti bývalej knižnice sme vytvorili izbicu starých materií a umiestnili tam aspon časť nashbíera-ných pamiatok po našich predkoch. Založili sme si ženský klub Včielka. Schádzame sa pravidelne 1 x do týždňa, učíme sa vzájomne alebo za pomoci lektoriek rôzne techniky ručných prác- malovanie a voskovanie vajec, zdobenie skladaným patchworkom, štrikovanie ponožíek, stromčeky šťasia. Už po roku činnosti sme urobili vianočnú výstavku našich moderných techník spoločne s vyšívanými textíliami našich matiek a zúčastnili sme sa viacerých výstav a prezentácií (Čarovná jar, Textilná tvorba).

Naša najväčšia spoločná práca je 2 x 2 m veľký látkový obraz z názvom Dolná Trnávka – Tu sme doma. Podľa fotografickej predlohy vytýpaných dedinských objektov ženy tprezljivo vystrihovali kúsky látok ukladali a prišivali alebo lepili každá ten svoj obrázok na podkladovú látku. Inšpiráciu som si zobrala z amerických Patriot quiltov a možno sme najmenšia obec na svete (340 obyvateľov), ktorá vlastní takýto vlastenecký obraz

Spomeniem ešte nultý ročník našej jesennej akcie tekvicových dní – Tekvica alebo giňa včera a dnes. Zapojili sme do nej celú dedinu. malé deti kreslili, staršie vyrezávali a dospelí súťažili o najzaujímavší výpestok a najväčšiu tekvicu. Na gastronomickú časť akcie som zvlášť hrdá, moje ženy urobili nádhernú výzdobu interiéru a exteriéru kultúrneho domu, pripravili množstvo tekvicových jedál. Bola zabezpečená ponuka sušených bylínok a medovkového likéru, fungoval mochito bar. Taký veľký záujem miestnych aj cudzích a toľko chvála ďakovania (hlavne od mužov), som naozaj nečakala.

Bola to najväčšia odmena a zadostučinenie, lebo len ja viem, koľko vlastných vecí musím odsunúť, aby som sa mohla naplno venovať dedine.

Moje ocenenie vidieckej líderky prichádza v čase, keď si začínam vyrábať v dedine vlastné líderky. Uvedomujem si, že nestačím na všetko sama, mama má 90 rokov, je slabá, má ťažko poškodený zrak.

Moja pravá ruka Eva Hurtíková dostala už minulý rok za úlohu vypracovať projekt bylinkovej záhrady, ktorá je súčasťou relaxačno-oddychovej zóny pri studničke. Verím, že ju dotvorí tak aby žila, aby pokračovali akcie ako piknik pri bylinkách, opekanie kukurice, varenie bylinkových cestovín a pod. Ďalšia dostala na starosť Izbicu starých materií a sfunkčnenie krosien, iná kroje a výrobu flitrových lajblikov, ďalšia aktivity v miestnom kostole, púšťame sa do zriadenia klubovej miestnosti pre všetky vekové kategórie atď...

Keď sa dnes občas vrátim do mesta, porovnávam. Nikde by sa môj tvorivý potenciál nerozvinul tak ako na dedine. Mala som a mám podporu od starého aj nového starostu, mám okolo seba výborných ľudí a hlavne veľmi schopné ženy, ktorých tvorivosť neprestávam obdivovať. Viem, že spolu zvládneme každú akciu a môžeme spolu pustiť do hocikakej akcie, všetko zvládneme.

Myslím, že dedina je krásne miesto na žitie.

Podnikateľka roka – pani Anna Glejdurová.

Anna Glejdurová

Vždy som si myslela, že „doma nie je nikto prorokom“. Bola som veľmi milo prekvapená nomináciou zo strany starostu a Obce Liptovská Teplička.

Veľa známych a priateľov, najmä z nášho regiónu pod Tatrami mi blahoželalo, boli publikované články a regionálnej tlači i na internete. Bolo to také milé pohladenie, ale nie učičkanie. Veľmi ma mrzí, že som sa nemohla zúčastniť prezentácie v Národnej rade. Nikdy som to nebrala ako propagáciu svojej osoby, ale našej firmy – družstva, ktoré sa vybralo cestou ekologickej produkcie a predaja vlastnej produkcie najmä v najbližšom regióne. Veľmi ma teší, že našu 100 %-tnú ovčiu bryndzu z nepasterizovaného mlieka propagujú aj lekári v regióne, ktorí ju doporučujú konzumovať ako probiotikum k predpísaným antibiotikám svojim pacientom. Chceme sa prihlásiť o Značku kvality SK,

Politika roka – pani Mgr. Anna Borbuliaková.

pokračovať v prístavbe k penziónu a venovať sa denno-denným povinnostiam v práci. Takže motivácia určite. No a veľmi sa teším na návštevu Európarlamentu s pani europoslankyňou Monikou Smolkovou, s Tebou a so všetkými dámami, ktoré získali v roku 2012 ocenenie.

Veľmi si vážim toto ocenenie. Pri stretnutí s dôchodcami – bývalými zamestnancami nášho družstva, mi dokonca naše aktívne dôchodkyne – členky folklórnej skupiny – zložili pieseň, čím ma veľmi dojali.

Mgr. Anna Borbuliaková

Chcem sa poďakovať za ocenenie, ktorého sa mi dostalo v súťaži „Líderka roka 2012“. Naozaj som bola prekvapená, keď ma oslovila predsedníčka OZ Krupinská Planina Ing. Dajana Beláková, chcem sa jej aj touto cestou poďakovať, veď sme sa stretávali na rôznych

akciách už roky, a ani ma nenapadlo, že robím niečo mimoriadne. Svoju prácu v regionálnej politike nevnímam ako niečo výnimočné, skôr ako svoju povinnosť, ak som už súhlasila stať sa poslankyňou Mestského zastupiteľstva v Krupine, okolnosti a pán primátor mesta chceli, aby som sa po čase stala jeho zástupkyňou. Znovu som to poňala ako svoju povinnosť voči obyvateľom mesta, v ktorom žijem. Roky som pracovala v rôznych funkciách Odborového zväzu potravinárov SR a snažila som sa ľuďom pomáhať. Aj svoje zamestnanie mám založené na práci s ľuďmi, denne riešim to, čo chodí takej inštitúcii ako je stredná škola prináša. Vo svojej poslancskej práci sa snažím o prepojenie školy s akciami pre verejnosť, tak aby naša škola nebola uzavretou inštitúciou, ale školou pre širokú verejnosť, inštitúciou na celoživotné vzdelávanie. Mám rada svoj kraj, región a mesto v ktorom žijem. Myslím si, že ocenenie „Žena politička“, nemá nič spoločné s tzv. veľkou politikou, je to ocenenie za prístup ženy pôsobiacej v regionálnej politike, ale úzko späté s ľuďmi a to mi vo veľkej politike chýba. Moje práca je spojená aj s potravinami, ako učiteľka odborných potravinárskych predmetov som pôsobila 32 rokov, nemôžeme byť lahostajné či sa zachovávajú tradičné recepty a kulinárske špeciality nášho národa. Mrzí ma, keď na našom krásnom Slovensku chýbajú reštaurácie s tradičnými jedlami, jednoduchými a lacnými. Nie je mi jedno v akom stave sa nachádza náš vidiek a snažím sa pomôcť hlavne mladým ľuďom. Mali by pochopiť, že treba kraj v ktorom sa narodili zachovať a rozvíjať, zveľadovať. Aj preto v budúcom školskom roku otvárame nový študijný odbor Podnikateľ pre rozvoj vidieka, urobím všetko pre to, aby sme aj v tomto odbore dosahovali také výborné výsledky, ako v odbore cukrár, kde príprava našich žiakov je jedna z najlepších v rámci Slovenska. Verím, že využijem aj spoluprácu s Vidieckym parlamentom na Slovensku, tak aby sme prispeli spoločne k rozvoju nášho vidieka.

Ešte raz ďakujem za všetky ocenenia a gratulácie, ktorých sa mi ako „Žene političke roka“, dostalo a teším sa na ďalšiu spoluprácu.

fotografie: František Hereta

Mária Behanovská

Informačné semináre „Miestne partnerstvá vo vidieckych oblastiach“

Využitie výsledkov projektu TEPA

Cieľom informačnej aktivity je vytvoriť záujem vidieckych komunít o tréningový program pre oblasť vidieckeho rozvoja a presvedčiť cieľovú skupinu o nevyhnutnosti vzdelávania na lokálnej úrovni.

Špecifické ciele:

- Pripraviť informačný systém na propagáciu špecializovaného vzdelávania pre animátorov lokálnych partnerstiev.
- Zabezpečiť informovanosť organizácií a orgánov siete VIPA SK a ostatných subjektov zapojených do aktivít, súvisiacich s rozvojom vidieka

Cieľová skupina:

- Verejno-súkromné partnerstvá
- Potenciálni partneri (obce, podniky, občianske združenia, aktívny občania) budúcich VSP

Informačné semináre sa konali 13. 6. 2012 v Čadci, 3. 7. 2012 v Štiavničke, 1. 9. 2012 v Poltári, 23. 9. 2012 v Mošovciach, 8. 11. 2012 v Prievidzi, 19. 11. 2012 v Brezine a Jaklovciach 4. 12. 2012 v Pukanci, 7. 12. 2012 v Leviciach.

Informačný seminár v Brezine (okres Trebišov).

Informačný seminár v Jaklovciach.

Svetový deň potravín v Nitre

Nitra, 25. október 2012 – V kongresovej sále Agroinštitútu v Nitre predniesla svoj prejav a ocenila osobnosti v agrosektore štátna tajomníčka Magdaléna Lacko-Bartošová v rámci národných osláv Svetového dňa potravín. Na podujatí sa zúčastnil aj Andriy Rozstalny, zástupca Regionálneho úradu FAO pre Európu a strednú Áziu (REU), s ktorým štátna tajomníčka neskôr viedla aj bilaterálne rokovanie.

Svetový deň potravín upozorňuje na problém odstraňovania chudoby, hladu a podvýživy. Tento problém sa týka najmä rozvojových krajín. Podľa aktuálne zverejnenej Správy o stave potravinovej bezpečnosti vo svete 2012, väčšina hladujúcich ľudí (asi 852 miliónov), žije v rozvojových krajinách,“ povedala v príhovore Magdaléna Lacko-Bartošová.

„Poľnohospodárstvo má v boji s hladom nezastupiteľné miesto. Znižovanie hladu však nie je len o zvyšovaní kvantity potravín. Je potrebné zvyšovať aj kvalitu produkovaných potravín, z hľadiska pestrosti a výživového obsahu. Keby sa sledoval počet nesprávne žijúcich ľudí, zahŕňajúc podvýživu, a na druhej strane obezitu, spôsobenú nevhodným výživovým zložením potravín, toto číslo by sa vyšplhalo na 1,5 miliardy ľudí.“ Následne konštatovala: „V celkovom meradle poľnohospodárstvo produkuje dostatok potravín pre celú svetovú populáciu, no nie je správne prerozdelená. Kým Afrika si nevie zaistiť dostatok základných potravín, v rozvinutých krajinách produkujeme veľké množstvo potravinového odpadu. Docieľť pozdvihnutie poľnohospodárstva sa dá spoločným úsilím štátu, výrobcov, ale aj spotrebiteľov. Naším cieľom je posilniť podporu poľnohospodárskych inovatívnych systémov cez rozvoj výskumu, vývoja a vzdelávania. Zo strany spotrebiteľov treba obnoviť dôveru v domácu produkciu a znížiť produkciu potravinového odpadu. Poľnohospodárstvo bude aj naďalej ovplyvňované klimatickými zmenami, budú vznikať nové problémy a výzvy, ktorým budú musieť

čeliť poľnohospodári, preto prispôsobenie klimatickým zmenám, aj prostredníctvom účinného integrovaného systému manažmentu pôdy a vody v poľnohospodárskej a lesnej krajine a zmierňovanie dopadov klimatických zmien na poľnohospodárstvo, budú kľúčové. Všetci máme príležitosť zapojiť sa do dlhého procesu odstraňovania chudoby a hladu vo svete. Verím, že Svetový deň potravín aj tento rok pomohol zvýšiť povedomie o našich možnostiach,“ ukončila svoj prejav štátna tajomníčka Magdaléna Lacko-Bartošová.

Po zhodnotení aktivít organizovaných k Svetovému dňu potravín na Slovensku Zorou Weberovou, z odboru zahraničnej koordinácie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, odovzdala štátna tajomníčka certifikát a logo „Zaručená tradičná špecialita“ cechmajstrovi Vojtechovi Szemesovi za výrobok Bratislavský rožok. Toto označenie udelila Európska komisia tomuto výrobku v auguste 2012 po piatich rokoch úsilia a aktivít Cechu pekárov a cukrárov Západného Slovenska.

Každoročne sa pri príležitosti Svetového dňa potravín oceňujú osobnosti z rezortu za prínos a rozvoj poľnohospodárstva, potravinárstva a výživy na Slovensku. Na základe nominácií sekcií ministerstva, zväzov a komôr poľnohospodárov a výrobcov potravín boli vybráni ocenení pracovníci pekárenského priemyslu, ktorým Magdaléna Lacko-Bartošová odovzdala Pamätné listy ministra pôdohospodárstva. Prevezli ich **Milan Čulen**, predseda predstavenstva Poľnohospodársko-výrobného družstva Drahovce, za zásluhu na využívaní výsledkov vedecko-technického po-

Na podujatí sa predstavili verejnosti aj víťazky „Líderky roka 2012“, zľava: Viera Kováčiková, predsedníčka VIPA SK Mária Behanovská, Mgr. Anna Borbuliaková, Otilia Jurgová a Daniela Ťapuchová.

kroku v potravinárstve a poľnohospodárstve, **Tibor Havetta**, majiteľ remeselnej pekárne, za propagáciu zdraviu prospešných potravín, **Ján Paciga**, majiteľ remeselnej pekárne a spoluorganizátor domácich a zahraničných prezentácií pekárenského remesla.

Od roku 1997 sa každoročne pod záštitou Nadácie „World Women Summit Foundation“ konajú podujatia zamerané na posilnenie postavenia a vzdelania vidieckych žien vo viac ako 100 krajinách po celom svete. Jednou z týchto aktivít je aj vyhlásenie súťaže Vidiecka žena roka – **Líderka roka**, ktorú z rúk štátnej tajomníčky prevzala **Anna Glejdúrová** z Liptovskej Tepličky za rozvoj miestneho poľnohospodárskeho družstva, samotnej obce a agroturistiky. V kategórii **Seniorka** zvíťazila **Viera Kováčiková** z obce Belá – Dulice, ktorá počas svojej práce prispela k rozvoju obce, zúčastňovala sa rôznych aktivít ako členka viacerých spoločenských organizácií, a aj ako dôchodkyňa v tejto činnosti pokračuje. V kategórii **Aktivistka** zvíťazila **Otilia Jurgová** z obce Dolná Trnávka, ktorá mimoriadnym spôsobom dokázala aktivizovať ľudí v obci. V kategórii **Remeselníčka** zvíťazila **Daniela Ťapuchová**, z mesta Nováky, ktorá je krajčírkou a ako jedi-

ná v širokom okolí šije kroje, doplnky a rôzne dobové oblečenia. V kategórii **Politická** zvíťazila poslankyňa MsZ, členka komisie pre mládež, **Anna Borbuliaková** z Krupiny.

Cieľom súťaže „**Biofarma roka 2012**“, ktorú vyhlásil Ekotrend Slovakia – zväz ekologického poľnohospodárstva, je propagácia ekologického poľnohospodárstva a biopotravín v radoch širokej spotrebiteľskej verejnosti.

Víťazom súťaže sa stalo Poľnohospodárske podielnícke Družstvo Liptovská Teplička s akciou **Ekologické dni na farme**.

Do súťaží Svetového dňa potravín mali možnosť vstúpiť aj študenti. Pre žiakov stredných odborných škôl vyhlásilo MPRV SR prostredníctvom časopisu Zemedelská pôdohospodárska škola súťaž o najlepšiu esej k tejto téme. Ocenenie získali Zuzana Monková zo SOŠ Kežmarok, Adriána Bajzíkova zo SOŠ Topoľčany a Karina Compelová zo SOŠ Kežmarok.

Po skončení podujatia si návštevníci mohli pozrieť víťazné fotografie žiakov základných a stredných škôl so súťažou na tému Svetový deň potravín, ktoré vznikli počas Denného letného tábora mediálnej tvorby a výchovy v Nitre. Zároveň študenti prezentovali aj svoje výrobky z lístkového cesta.

Tvorba a údržba verejných priestranstiev

Seminár zameraný na zvyšovanie kvality života vo vidieckych sídlach na Slovensku – Tvorba a údržba verejných priestranstiev sa konal v Kultúrnom dome Dobrá Niva 7. novembra 2012.

Odborný seminár zameraný na tvorbu a rekonštrukcie verejných obecných priestorov, parkov, cintorínov a športové a voľnočasové aktivity v obci so zachovaním tradičných hodnôt a špecifik vidieckeho prostredia, ktorý organizuje Národná sieť rozvoja vidieka SR v spolupráci so Spoločnosťou pre záhradnú a krajinnú tvorbu. V programe seminára boli prezentované aj témy týkajúce sa problémov pri povoľovaní výrubov a využívaní náhradných výsadiieb pre obecné účely. Prezentované boli skúsenosti a príklady zo zahraničia a obcí zo Slovenska. Súčasťou programu bude prehliadka verejných priestorov v obci Dobrá Niva, víťaza súťaže Dedina roka 2009, člena VSP Hontiansko – Dobronivské.

Cieľom školenia bolo poskytnúť starostom, členom miestnych akčných skupín a aktivistom odborné informácie o princípoch a zásadách tvorby verejných priestranstiev, ako aj podmienkach ich údržby s cieľom čo najefektívnejšieho využitia investovaných finančných prostriedkov. Získané informácie a inšpirácia z prezentovaných príkladov zo SR aj zahraničia pomôžu zodpovedným pri rozhodovaní o budúcom vzhľade svojej obce v súlade s estetickými, praktickými a historickými kritériami.

Témy prednášok:

Úprava verejného priestoru je vizitkou obce – Ing. Zoltán Balko, krajinný architekt
Ako predchádzať problémom pri výrube a ošetrovaní drevín – príklady a skúsenosti – Ing. Branislav Štrba, MsÚ Nitra

Vhodné druhy drevín pre výsadby v obci a krajine – príklady a skúsenosti – Ing. Milan Beutelhauser, Plantago, spol. s r.o.
Nové normy pre záhradnícku a sadovnícku prax – nástroj pre riadenie a kontrolu pri realizáciách a údržbe zelene v obci – Ing. Libuše Murínová, MsÚ Zvolen
Obec Horný Hričov ocenená v kategórii Dedina ako záhrada v súťaži Dedina roka 2011 – Ing. Jozef Trizuljak, starosta obce Horný Hričov
Dobrá Niva – víťaz súťaže Dedina roka 2009 – Ing. Martin Krúdy, starosta obce Dobrá Niva

S prednáškou vystúpil aj starosta Dobrej Nivy Ing. Martin Krúdy (vľavo) a manažér NSRV SR Ing. Vladimír Vnuk.

Výzva tretieho sektora Vláde Slovenskej republiky

V Bratislave sa dňa 26. septembra 2012 uskutočnila konferencia „Neziskový sektor: Diskutujeme o možnostiach ďalšieho rozvoja“. Jej účastníci sformulovali nasledovnú výzvu vláde SR. Za VIPA SK sa zúčastnila Mária Behanovská.

Preambula

Uvedomujeme si potrebu mobilizácie zdrojov pre riešenie aktuálnych výziev, pred ktorými stojí naša spoločnosť i celá Európa.

Sme rovnocenným partnerom pri zvyšovaní kvality života a demokracie, pri riešení akútnych i dlhodobých problémov, vrátane sociálneho rozvoja krajiny, využitia kapacity dobrovoľníctva, riešenia otázok zamestnanosti a ďalších.

Citlivo vnímame aktuálne a naliehavé zistenie, že podľa skúseností a poznatkov sektora a jeho lídrov novela zákona o sociálnom poistení a nepriaznivé zmeny asignačného mechanizmu môžu mať fatálny negatívny dopad na činnosť tretieho sektora ako aj na desaťtisíce osôb, ktorým činnosť organizácií tretieho sektora prináša úžitok, vrátane najohrozenejších skupín obyvateľstva.

V kontexte vyššie uvedeného vyzývame vládu Slovenskej republiky k dialógu o nasledovných návrhoch:

Komunikácia mimovládnych neziskových organizácií (MNO) so štátom

- Potvrdiť, realizovať a hodnotiť napĺňanie existujúcej Koncepcie pre rozvoj občianskej spoločnosti a jej Akčného plánu a vyčleniť dostatočné kapacity na úrovni štátu vrátane Úradu Splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti na jej napĺňanie. Vytvoriť priestor pre predloženie vláde a Národnej rade správ o stave a činnosti neziskového sektora.

Potrebné legislatívne úpravy

- Posilniť legislatívnu právomoc Rady vlády pre MNO a Úradu splnomocnenca z pohľadu presadzovania legislatívnych zmien dotýkajúcich sa záujmov tretieho sektora, dôsledkom čoho bude:
 - Účasť MNO v legislatívnych procesoch od ich začiatku (za účelom tvorby/podielania sa na tvorbe filozofie zákona),
 - Zmena existujúcich zákonov dôležitých pre tretí sektor

Otvorené vládnutie

- Vytvoriť a prijať zákon o lobingu, tak aby v ňom boli zahrnuté aj MNO; vytvoriť a prijať zákon o účasti verejnosti na legislatívnom procese na štátnej i lokálnej úrovni.
- Zlepšiť zrozumiteľnosť a zjednodušiť prístup k informáciám, čo zahŕňa prehľadné podávanie legislatívy vo všetkých štádiách, zjednotenie portálu právnych predpisov, zjednotenie formy datasetov a vytvorenie funkčného registra občianskych združení poskytujúceho aktuálne a relevantné informácie a automaticky identifikujúceho oprávnenosť prijímania asignačnej dane.
- Zlepšiť inštitút hromadnej pripomienky a zmeniť petičnú legislatívu, tak aby boli prístupnejšie verejnosti.

Financovanie MNO

- Zachovať súčasný stav asignácií, ideálne hľadať možnosti ako sa navrátiť k 2%. MNO ponúkajú otvoriť diskusiu o transparentnosti a efektívnosti využívania týchto zdrojov, zároveň hľadať cestu, ako by štát mohol

transparentnosť a efektívnosť vynucovať. Vyčleniť prostriedky na podporu infraštruktúry tretieho sektora (reprezentatívnych, strešných a podporných organizácií a sietí).

- Vypracovať ekonomickú analýzu a vyčíslit spoločenský prínos činnosti MNO so zohľadnením dopadu ich na kvalitu života, kultúru, vzdelanie a kvalitu spravovania spoločnosti.

Programovanie štrukturálnych fondov

- Delegovať právomoc odbornej garancie nad procesom programovania štrukturálnych fondov vo vzťahu k mimovládny organizáciám odbornej pracovnej skupine pre fondy Európskej únie vytvorenej pri Rade vlády pre mimovládne organizácie.

Verejné služby

- Začať proces multirezortnej odbornej diskusie so zapojením poskytovateľov a reprezentantov prijímateľov služieb, ktorý povedie k prijatiu zákona o všeobecne prospešných službách nehošpodárskeho charakteru (poskytovaných na neziskovom princípe).

► Okrem samotného zákona treba:

- (smerom k poskytovateľom služieb) zabezpečiť, aby existovali účinné mechanizmy nezávislej kontroly kvality a dostupnosti všeobecne prospešných služieb u všetkých poskytovateľov. Kým vznikne zákon definujúci všeobecne prospešné služby nehošpodárskeho charakteru zabezpečiť takúto kontrolu pre v súčasnosti platné normy.

- (smerom k prijímateľom služieb) zabezpečiť, aby existoval funkčný systém informovania o všetkých poskytovateľoch všeobecne prospešných služieb

Podpora dobrovoľníctva

- Zasadit' sa za podzvihnutie spoločenského statusu dobrovoľníctva vrátane zavedenia sociálnych benefitov pre dobrovoľníkov, zaradenia dobrovoľníctva do učebných osnov a podpory dobrovoľníckych strešných organizácií.

Mária Behanovská a Mária Strížová

Zasadnutia Rady vlády pre mimovládne neziskové organizácie

Dňa 6. 11. 2012 a 10. 12. 2012 sa uskutočnili dve stretnutia Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie. Na oboch zasadnutiach sa zúčastnili aj zástupkyne VIPA SK.

Prvé zasadnutie Rady vlády pre mimovládne neziskové organizácie

Za VIPA SK sa zasadnutia zúčastnili Mária Behanovská a Mária Strížová

Dňa 6. 11. 2012 sa uskutočnilo stretnutie Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie. Nosnými témami prvého zasadnutia bolo financovanie MNO, komunikácia jednotlivých

rezortov štátnej správy s platformami MNO, a pracovné skupiny Rady vlády.

Jednou z hlavných tém bolo financovanie mimovládnych neziskových organizácií. To je v súčasnej dobe páčivou témou kvôli blížiacemu sa koncu roka a s tým súvisiacim odvodom 2% z dane fyzických a právnických osôb pomocou asigračného mechanizmu. Mimovládne neziskové organizácie predložili návrh úpravy asigračného mechanizmu.

Ministerstvo financií SR vypracovalo alterna-

tívny návrh, o ktorom v súčasnosti prebiehajú rokovania.

Spinomocnenec vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti Filip Vagač požiadal predstaviteľov MNO aj verejnej správy o začatie vzájomnej komunikácie a vytvorenie deklarácie o témach, na ktorých budú jednotlivé rezorty spolupracovať s MNO. Deklarácie by mali byť hotové v prvom štvrtroku 2013.

Rada vlády sa tiež uzniesla na vytvorení pracovných skupín, ktoré sa budú venovať problematike legislatívy, financií, výskumu, štrukturálnych fondov a pracovnej skupiny, ktorá pripraví kritériá vstupu pre platformy, ktoré prejavia záujem o vstup do Rady vlády. Na rokovaní bola vytvorená finančná pracovná skupina.

Predseda Rady vlády a minister vnútra R. Kaliňák navrhol zvoliť druhé stretnutie Rady vlády, na ktorom budú prerokované okrem iného aj administratívne záležitosti týkajúce sa Rady. Zasadanie sa uskutoční 10.12.2012 v priestoroch Úradu vlády na Námestí slobody.

Druhé zasadnutie Rady vlády pre mimovládne neziskové organizácie

Za VIPA SK sa zúčastnila Mária Strížová

Dňa 10. 12. 2012 sa uskutočnilo druhé zasadnutie Rady vlády pre mimovládne neziskové organizácie. Zasadanie Rady vlády pre MNO otvoril podpredseda Rady vlády Spinomocnenec vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti Filip Vagač. Rada prerokovala viacero bodov, spadajúcich do pôsobnosti Legislatívnej pracovnej skupiny, Finančnej pracovnej skupiny, Pracovnej skupiny Programovanie štrukturálnych fondov a Pracovnej skupiny Výskum neziskového sektora Rady vlády pre MNO. Pracovná skupina Rady vlády boli rozšírené o členov navrhnutých ústne na Rade vlády a schválené v spoločnom hlasovaní všetkými zúčastnenými členmi Rady vlády.

Najdôležitejšie body a výsledky rokovania Rady vlády pre MNO:

1. V oblasti pôsobenia Legislatívnej pracovnej skupiny Rada vlády schválila navrhnuté základné rámce verejných zbierok, charitatívnej reklamy a úpravy predkladania petícií do ďalšieho legislatívneho konania.
2. Jednotlivé rezorty pripravujú na ďalšie zasadnutie RV návrhy Deklarácií o spolupráci svojho rezortu s mimovládny sektorom.
3. Finančná pracovná skupina navrhla posunutie termínu plnenia úlohy o strešných organizáciách na 30. jún 2013, nakoľko je nevyhnutné sa problematike podpory strešných organizácií a podpory individuálneho darcovstva venovať hlbšie a prísť s kompletnými návrhmi.
4. V oblasti Štrukturálnych fondov Podpredseda rady navrhol delegovanie právomocí odbornej garancie nad programovaním Štrukturálnych fondov na Pracovnú skupinu kvôli zväčšeniu flexibility a pracovnej dynamiky programovania pracovnej skupiny. Rada vlády sa uzniesla na delegovaní odborných právomocí na pracovnú skupinu.
5. Pracovná skupina Výskum neziskového sektora predložila Rade vlády materiály z prvého stretnutia skupiny.
6. Správa o plnení Akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti bude predmetom pripomienkového konania zo strany verejnej správy, ako aj mimovládneho sektora. Predstavitelia neziskového sektora vypracujú k materiálu pripomienky do konca roka 2012. Po prediskutovaní pripomienok a komentárov s predstaviteľmi štátnej správy konkrétnych rezortov a vyjasnení sporných bodov sa tento materiál schváli na najbližšom zasadnutí Rady vlády v prvom kvartáli roku 2013.

Možnosti podpory kreatívneho milieua na lokálnej úrovni

Seminár sa konal 9. novembra 2012 na SPU v Nitre. Poskytol priestor pre stretnutie akademikov so zástupcami praxe v oblasti vytvárania podmienok pre rozvoj kreativity v prostredí miest a obcí.

Katedra regionalistiky a rozvoja vidieka Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja pripravila vedecko-výskumnú diskusiu o nástrojoch podpory kreatívnych jednotlivcov, ich medziodvetvovej spolupráci,

partnerstvách v meste (obci), o podpore talentov a ich zviditeľnenia, o vzdelávaní umelcov a ďalších kreatívnych jednotlivcov, vytváraní priestoru zo strany mesta (obce) pre spoluprácu a stretávanie kreatívnych jednotlivcov.

Mária Behanovská

Pracovný život žien vo vyššom veku

„Pracovný život žien vo vyššom veku – výzvy a možnosti“, to je názov konferencie, ktorú v rámci Európskeho roku aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012 zorganizovalo na štvrtok 22. novembra 2012 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci s Úradom vlády SR a Veľvyslanectvom Francúzskej republiky v SR.

Nad podujatím prevzal záštitu minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR Ján Richter. S príspevkami vystúpia za slovenskú stranu Oľga ALGAYEROVÁ, poradkyňa predsedu vlády SR, Kvetoslava ŠKVARKOVÁ, ambasádorka ER 2012, Zora BÚTOROVÁ z Inštitútu pre verejné otázky, Silvia PORUBĀNOVÁ z Inštitútu pre výskum práce a rodiny, Beata BALOGOVÁ z Prešovskej univerzity v Prešove a Boris VAŇO z Demografického centra INFOSTAT.

Za francúzsku stranu vystúpi Laurence LIAGO, národná tajomníčka Francúzskej demokratickej konfederácie práce a Michèle VIANES, predsedníčka združenia Regards de femme.

Na pozvanie organizátorov konferencie sa za VIPA SK zúčastnila Mária Behanovská.

V diskusii odprezentovala závery VII. Fóra Vidieckeho parlamentu týkajúce sa pracovných skupín Rodová rovnosť naša (ne)známa a Program obnovy rodiny- základná bunka štátu v ohrození. Etika ľudských vzťahov.

Kozí vršok – svetový slovenský syr

Slovenský syr Kozí Vršok získal ocenenie na najväčšej súťaži syrov na svete – WORLD CHEESE AWARDS 2012, Birmingham. WORLD CHEESE AWARDS je najväčšia a najuznávanejšia celosvetová súťaž v hodnotení syrov s viac ako 20-ročnou tradíciou. Tohtoročná súťaž sa konala 28. novembra 2012 v britskom národnom výstavnom centre v Birminghame s rekordným počtom súťažných syrov. Prihlásených bolo neuveriteľných 2781 kusov syrov z viac ako 30 krajín z celého sveta vrátane Slovenského zástupcu.

Areál Leonteus, s.r.o. v liptovskej obci Ivachnová.

Bača na paši s kozami.

Všetky súťažné syry boli postupne podľa typu a druhu rozdelené do siedmich základných skupín. Súťažné vzorky boli zbavené akýchkoľvek rozpoznávacích znakov označenia aby nedošlo k ovplyvňovaniu senzorického hodnotenia. Následne boli syrom priradené identifikačné čísla.

Objektivitu súťaže zabezpečuje medzinárodná skupina 255 rozhodcov zostavená z expertov na syry z oblasti výroby a predaja. Samotné rozhodovanie a ochutnávanie syrov prebiehalo najskôr v rámci menších skupín rozhodcov, ktorí museli ohodnotiť v priemere viac ako 50 vzoriek syra, priradiť každej vzorke hodnotiace body a následne konsenzuálne udeliť medailové ocenenie pre hodnotené syry. Najlepšie ohodnotené syry postúpili do úzkeho výberu o najlepší svetový syr pre rok 2012. Za najlepší syr pre rok 2012 bol vyhlásený španielsky ovčí syr Manchego DO – Gran Reserva od spoločnosti Dehesa de los Llanos S.L. zo Španielska.

Slovenský syr Kozí Vršok získal na tejto prestížnej súťaži bronzovú medailu v kategórii polotvrdých zrejcích kozích syrov a zaradil sa tak medzi svetovú elitu syrov. Spoločnosť Leonteus, výrobca syrov pod značkou Kozí Vršok, získala toto hodnotne medzinárodné

Výroba syra vychádza z tradičných postupov.

Syrenina.

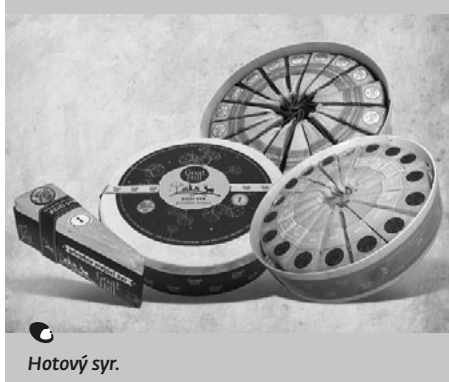
Práca vo výrobe.

Zrenie syra.

ocenenie po niečo viac ako ročnom pôsobení a pomohla tak zviditeľniť kvalitu slovenských syrárskych majstrov na medzinárodnej úrovni.

Spoločnosť Leonteus, s.r.o. patri medzi popredných špecializovaných producentov mliečnych výrobkov predovšetkým na báze kozieho mlieka. Prevádzka nachádzajúca sa na Liptove v obci Ivachnová bola spustená v októbri 2011 a zamestnáva 35 ľudí. Výrobky Kozí Vášok sú spracovávané tradičným procesom výroby zrejúcich syrov. Náš úspech pri výrobe kvalitných syrov začína pri starostlivom výbere tej najvzácnejšej suroviny – mlieka, ktoré pochádza z horských a podhorských oblastí Slovenska z fariem s bio certifikátom. Celý proces výroby zrejúcich syrov je pravidelne kontrolovaný našimi syrárskymi majstrami.

Hotový syr.

Žijeme zo dňa na deň

Žijeme zo dňa na deň, tvrdí tretina Slovákov. Viac ako tretina Slovákov si pre zlú finančnú situáciu nemôže robiť plány ani len na pol roka dopredu, odhalila to tieňová správa o chudobe a sociálnom vylúčení.

Viac ako tretina Slovákov žije zo dňa na deň a to im nedovoľuje robiť si plány ani len na šesť mesiacov dopredu.

Tvrdia to autori Tieňovej správy o chudobe a sociálnom vylúčení na Slovensku v roku 2012. Slovenská sieť proti chudobe, Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied a nadácia Friedrich Ebert Stiftung vytvorili dokument, v ktorom vyhodnocujú niekoľko štatistických údajov slovenských aj zahraničných inštitútov.

Rozdielom oproti správam, ktoré Slovensko poslala napríklad ústredným orgánom EÚ je, že chudobu tieňová správa vyhodnocuje aj z ľudskoprávného hľadiska, hovorí jedna z autoriek sociologička Zuzana Kusá.

Zámerom správy okrem iného je, aby sa o tomto spoločenskom probléme viac diskutovalo, a to aj inak ako iba o ekonomickej téme alebo ako o záťaži na verejných výdavkoch. Poukázať chce aj na nedostatočné politiky ochrany pred chudobou. Kusá kritizuje, že oficiálne správy Slovenskej republiky o chudobe sú stručné, čiastkové a povrchné.

„Žiadna správa sa v posledných rokoch nevenovala napríklad otázke dostatočnosti príjmov, ktoré poskytuje štát svojim obyvateľom v rámci systému sociálnej ochrany,“ tvrdí sociologička. Porovnaním maximálnych dávok v hmotnej núdzi so životným minimom a príjmovou chudobou sa dá podľa nej určiť, že sociálna ochrana z hľadiska príjmov je zlá. Tento nedostatok vystupuje o to ostrejšie, že od roku 2009 sa dávky v hmotnej núdzi nevalorizovali i napriek tomu, že Slovákom rástli životné náklady, zvýšila sa DPH a vzrástli ceny potravín.

„Chudoba je rana ľudskej dôstojnosti,“ tvrdí Kusá. Slovensko sa podľa nej pýši 13-percentnou mierou chudoby, ktorá predstavuje celoeurópsky podpriemer. Z pohľadu na štandardy kúpnej sily však vyplýva, že chudobní Slováci majú výrazne nižšiu možnosť zabezpečiť si živobytie ako napríklad chudobní Briti.

Silnejú aj tendencie obviňovať chudobných z toho, že si za svoju životnú situáciu môžu výlučne sami a nie politické elity, tvrdí sociologička. Anna Galovičová zo Slovenskej siete proti chudobe tvrdí, že problém tak nadobúda už aj závažný psychologický rozmer.

Združenie lesníčiek

Rúcame stereotypy

V projekte Združenia lesníčiek „Eliminácia diskriminácie zmenou stereotypov“ sa zameriavame na odstraňovanie diskriminácie priamou pomocou obetiam a informačnými aktivitami.

Čo je to eliminácia diskriminácie? Odstraňovanie rozdielného posudzovania ľudí. Musíme rozlíšiť diskrimináciu a nespravodlivosť. A čo je to stereotyp? Stereotyp je komplex predstáv a postojov, ktoré majú členovia spoločenských skupín o sebe, alebo o iných. Je to ustálený navyknutý spôsob reagovania na niekoho, alebo na niečo, na nejakú udalosť.

Rovnosť — diskriminácia

Rovnaké zaobchádzanie – s 2 osobami sa zaobchádza rovnako.

Rozdielne zaobchádzanie – s 2 osobami sa zaobchádza rozdielne.

Diskriminácia – ak k rozdielnemu zaobchádzaniu dochádza neoprávnene.

Identifikujeme ju najmä pomocou porovnania s osobou v rovnakej pracovnej pozícii za plnenie rovnakých podmienok. Existujú však aj výnimky, kde sa porovnanie nevyžaduje – tehotná žena.

V tom prípade môžeme identifikovať **diskrimináciu** – vyplýva z nej **požiadavka dosiahnutia rovnosti. Postup pri jej odstraňovaní odôvodňuje zákaz diskriminácie zo zákonných dôvodov a pre porušenie dobrých mravov.**

Poznáme 3 spôsoby k dosiahnutiu rovnosti

- odstránenie formálnych právnych prekážok
- prijímanie antidiskriminačnej legislatívy
- prijímanie pozitívnych opatrení

Zásada rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávnych vzťahoch a obdobných právnych vzťahoch

Pracovný proces

- Prístup k zamestnaniu, vrátane
 - požiadaviek pri prijímaní do zamestnania,
 - podmienok a spôsobu uskutočňovania výberu do zamestnania.
- Výkon zamestnania a podmienky výkonu práce v zamestnaní vrátane
 - odmeňovania
 - funkčného a odborného postupu v zamestnaní,
 - prepúšťania z pracovného alebo obdobného vzťahu.
- V prípade nezamestnanosti
 - účasti na programoch aktívnych opatrení na trhu práce,
 - prístupu k poradenstvu pre výber zamestnania a zmenu zamestnania.

V oblasti profesionálneho a spoločenského uplatnenia členstva a pôsobenia v organizácii zamestnancov, organizácii zamestnávateľov a v organizáciách združujúcich osoby určitých profesií vrátane poskytovania výhod, ktoré tieto organizácie svojim členom poskytujú.

Zohľadňovanie rodinného života sa môže prejavovať ako diskriminácia z dôvodu:

- tehotenstva alebo materstva,
- starostlivosti o rodinu,
- ako aj diskriminácia z dôvodu pohlavnej alebo rodovej identifikácie.

Aké stereotypy poznáme?

Rodové stereotypy sú zjednodušené, nerealistické obrazy „mužskosti“ a „ženskosti“, idealizované a očakávané vzory, ktoré nás sprevádzajú vo všetkých oblastiach života. Svojou reprodukciou utvárajú zdanie prirodzenosti a samozrejmosti. Sú tvorené a udržiavané pomocou sociálnych štruktúr ako sú :

- rodina, výchova a vzdelanie
- kultúra – tradície, predstavy a zvyky, náboženstvo
- média a reč zaužívaná v spoločnosti

Uplatňovanie rovnosti príležitostí znižuje tvorbu stereotypov, riešpektuje rôzne osobnosti ich vlastnými záujmami, ktoré nesmú byť v rozpore s dobrými mravmi a v projekte sa zameriavame na oblasť:

- Sociálna rovnosť,
- Multikultúrna rovnosť,
- Zvyšovanie rodovej citlivosti.

Pracovný život človeka môžeme zlepšiť umožnením pracujúcim zosúladiť pracovný a rodinný život spôsobmi:

- Pracovno-rodinná odozva
- Flexibilné formy práce
- Programy odchodu na materskú dovolenku
- Programy pre návrat do pracovného procesu po prerušení (rodičovská dovolenka, ukončenie resocializačného procesu...)

Vytváranie podporných sietí

V pracovnom procese presadzovať:

- Mentorovanie – ako dlhodobější intenzívny vzťah, v ktorom skúsená osoba poskytuje podporu a asistenciu menej skúsenému jedincovi.
- Programy pre oficiálne siete organizácií pomáhajúcim v prípade prekážok v pracovnom procese
- V spoločenskom živote presadzovať :
- Vyššiu účasť menšín v rozhodovacom procese
- Podporovať v činnosti organizácie zaoberajúce sa diskrimináciou

Zásadu rovnakého zaobchádzania a tiež preventívne sú povinní dodržiavať a nezaobchádzať povinnosť zavádzať preventívne opatrenia do svojej činnosti: štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby. Čiže všetci účastníci pracovného procesu.

Podľa antidiskriminačného práva EÚ zákaz diskriminácie je samostatným právom, ale je obmedzený len na konkrétne súvislosti, ako napríklad zamestnanosť.

Inštitúcie EÚ sú právne povinné dodržiavať Chartu základných práv Európskej únie vrátane jej ustanovení o antidiskriminácii. Členské štáty EÚ musia pri implementácii práva EÚ takisto dodržiavať túto chartu.

Európsky dohovor pre ľudské práva (EDLP) poskytuje ochranu všetkým osobám v rámci jurisdikcie svojich 47 zmluvných štátov, zatiaľ čo smernice EÚ o antidiskriminácii poskytujú ochranu len občanom 27 členských štátov EÚ.

Preto treba právne normy dobre poznať a vedieť kde sa dopĺňajú a kde sa môžu uplatniť a tak pomôcť obetiam diskriminácie.

Adresa:
Združenie lesníčiek
Javorová 7
960 01 ZVOLEN

Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR v rámci dotačného programu Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd.

Za obsah tohto dokumentu je výlučne zodpovedné Združenie lesníčiek.

Mária Behanovská

„Ženy do voza aj do koča“

Prezentáciu aktivít Vidieckeho parlamentu na Slovensku, jeho členov a partnerov Dni vidieka v NR s výstavami od 26. novembra 2012 mohli návštevníci vidieť vo výstavných priestoroch NR SR na Západnej terase Bratislavského hradu na Námestí Alexandra Dubčeka 1 v Bratislave. Svojimi dielami sa predstavili členky DUK Eva Lauková, Anna Jankovská, Nina Harnaková, Jolana Palajová. SAŽP s témou Súťaž Dedina roka 2011, Centrum environmentálnych aktivít Trenčín s BIO potravina roka.

Podujatie otvorila príhovorom podpredsedníčka NR SR Jana Laššáková.

Dňa 29. 11. 2012 slávnostne otvorila podujatie „Ženy do voza aj do koča“ podpredsedníčka NR pani Jana Laššáková. Príhovory predniesli pán Mikuláš Huba predsedsa výboru pre pôdohospodárstvo a životné prostredie, pani Magda Košútova podpredsedníčka výboru pre pôdohospodárstvo a životné prostredie. Pán Ján Mičovský podpredseda výboru. V zastúpení ministra pôdohospodárstva Ľubomíra Jahnátka, generálny riaditeľ sekcie rozvoja vidieka MPRV SR Ing. Martin Barbarič. Pán Richard Medaľ z Centra environmentálnych aktivít Trenčín, pán poslanec Igor Hraško hrou na fujare.

Mária Behanovská predsedníčka Vidieckeho parlamentu na Slovensku (VIPA SK)

predstavila víťazky jednotlivých kategórií súťaže Vidiecka žena roka – Líderka 2012: seniorku Vieru Kováčikovú z turčianskej obce Belá – Dulice, aktivistku Otiliu Jurgovú z Dolnej Trnávky, remeselníčku Danielu Ťapuchovú z Novák, političku Annu Borbuliakovú z Krupiny a podnikateľku Annu Glejdúrovú z Liptovskej Tepličky.

Pán Jozef Gál a Jozef Kútny predstavili Občianske združenie Sv. Gorazda z Močenku, klub filatelistov 52-46 Močenok, obec Močenok výstavou „Rok Sv. Cyrila a Metoda“

Pán Richard Medaľ predstavil výstavu Centra environmentálnych aktivít Trenčín s BIO potravinou roka s prezentáciou a ochutnávkou víťazky pani Apoleníkovej.

Svoju prácu prezentovala SOŠ v Krupine aj s vkusnými sladkosťami z rúk študentiek

Daniela Ťapuchová, vedúca FS Marinka, s vianočným programom.

Prestavenie Líderiek roka 2012.

tejto školy. SOŠ v Leviciach aj s ochutnávkami a prácou kamenára ktorý priamo na mieste predvádzal výrobu dlaždice s logom Magna Via. Prekrásny gobelín z Dolnej Trnávky neobíšiel ani jeden návštevník. Podujatie obohatila folklórna skupina Marinka z Novák na Hornej Nitre z Čavoja.

Prítomní boli aj ďalší vzácní hostia. Podpredsedníčka NR pani Erika Jurinová, František Zelman, predseda Únie Slovenských organizácií v Maďarsku, partnerskej organizácie VIPA SK. Pán poslanec Tibor Lebocký, pani poslankyňa a starostka víťaznej obce v súťaži dedina roka 2011 Viera Mazúrová a ďalší poslanci. Predseda OZ Magna Via, doc. Jozef Húska. Zo SOŠ Levice Eva Sleziaková, Alena Krtíková. Pre chorobu sa ospravedlnila pani Zita Furková, ambasádorka SR v rámci roka aktívneho starnutia, ktorá pozvala ženy Líderky na predstavenie Červená princezná do divadla Astorka.

Zúčastnili sa aj zástupcovia z MPSVR, MŽP, členských organizácií VIPA SK, partnerských organizácií, študenti SOŠ z Bytče, skupiny z regiónov Turiec, Tekov, Hont, Hornej Nitry, široká verejnosť.

Záujemcovia sa zúčastnili aj prehliadky priestorov NR, kde práve prebiehala hodina otázok a odpovedí.

Podakovanie patrí všetkým ktorí sa pričínili o prezentáciu práce slovenského vidieka, ktorý je tak málo všímaní a docenovaní.

Veľký gobelín z Dolnej Trnávky.

SOŠ v Krupine sa predstavila aj prostredníctvom chutných sladkostí vyrobených študentkami.

Prezentácia SOŠ Levice – mladý kamenár na mieste vyrábala dlaždicu s logom Magna Via.

Doc. JUDr. Róbert Fico, CSc
Predseda vlády SR
Úrad vlády Slovenskej republiky
Námestie slobody 1
813 70 Bratislava

V Bratislave, 12. novembra 2012

Vážený pán premiér,

22.-23. novembra, budete spolu s ďalšími hlavami štátov Európskej únie rozhodovať o smerovaní rozpočtu únie na roky 2014-2020. Dolu podpísané organizácie, ktoré zastupujú záujmy ochrany nášho prírodného dedičstva, záujmy vidieka a udržateľného poľnohospodárstva Vás vyzývajú, aby ste na Európskom summite presadzovali priority, ktoré budú smerovať k podpore unikátneho potenciálu Slovenska, ktorým je bohatstvo prírody, vidiecke komunity a zachovávanie tradičnej krajiny. Tieto predstavujú silný základ nielen pre produkciu dostatku zdravých potravín pre obyvateľstvo, a pre rozvoj turistiky, ale aj pre zvyšovanie stability a sebestačnosti vidieckych regiónov.

Konkrétne Vás žiadame o presadzovanie nasledovných priorít:

- Vyčlenenie 1% rozpočtu EÚ pre program Life, jediného finančného nástroja Únie podporujúceho ochranu prírody a životného prostredia;
- Naviazanie 1. piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) na „zelený balíček“, súbor poľnohospodárskych postupov, ktorých cieľom je zlepšiť environmentálny dopad SPP;
- Vyčlenenie 50% z rozpočtu SPP na podporu rozvoja vidieka.

Uvedomujeme si, že rozpočet Únie v súčasných ekonomických podmienkach nie je možné navýšovať a je nám známe, že viaceré členské krajiny presadzujú jeho krátenie. Pri rozhodovaní o verejných prostriedkoch je však okrem výšky rozpočtu jednotlivých politík a nástrojov potrebné venovať pozornosť aj ich nastaveniu, aby bola zabezpečená aj kvalita vynakladania európskych finančných zdrojov a zároveň hľadať rezervy v položkách, ktoré neposkytujú jasný verejný úžitok.

Preto naviazanie 1. piliera na „zelený balíček“ a vyčlenenie 50% z rozpočtu SPP na podporu rozvoja vidieka by bolo jednoznačným príspevkom ku kvalite investícií v oblasti poľnohospodárstva, k zníženiu negatívnych vplyvov na životné prostredie, ako aj k zachovaniu a rozvoju tradičného rázu krajiny na slovenskom vidieku. Slovensko ako krajina s druhým najvyšším zastúpením vidieckeho obyvateľstva v pomere k populácii v EÚ, s obrovským prírodným a kultúrnym potenciálom môže len získať ak sa Únia dohodne na silnom rozpočte pre 2. pilier venovaný podpore rozvoja vidieka. Vďaka silnému programu LIFE bude mať Slovensko možnosť

pokračovať v zlepšovaní životného prostredia a podpore prírodných ekosystémov, ktoré sú dôležité pre zdravie a poskytujú nám rôzne služby, ako napr. ochrana proti povodňam, čistenie vody a ovzdušia, opeľovanie, a mnohé iné bez ktorých spoločnosť, vrátane mnohých ekonomických odvetví nemôžu zdravo existovať.

V čase ekonomickej aj environmentálnej krízy, podpora diverzifikácie aktivít na vidieku, podpora udržateľného hospodárstva a ochrana prírody patria k nevyhnutným investíciám do budúcnosti našej krajiny. Slovensko sa tak môže stať lídrom v presadzovaní záujmov ochrany prírody a vidieka v rámci EÚ.

NEPODPISUJTE BIANKO ŠEKY, PODPORTE INVESTÍCIE, KTORÉ BUDÚ SKUTOČNÝM PRÍNOSOM PRE ĽUDÍ A PRÍRODU SLOVENSKA!

Miroslav Demko SOS/BirdLife Slovensko, riaditeľ	Mária Behanovská Viediecky parlament na Slovensku, predsedníčka	Daniel Ležinský CEPTA, predseda; Agro-eko fórum, koordinátor	Tomáš Kušík BROZ, predseda
Ján Šeffer Daphne, riaditeľ	Ladislav Janičina Ekotrend Slovakia, predseda	Magdaléna Grambličková Priatel'ia Zeme- CEPA, riaditeľka	Lucia Deutšchová Ochrana dravcov na Slovensku, výkonná riaditeľka

Na vedomie:

Peter Kažimír, podpredseda vlády a minister financií SR
Miroslav Lajčák, podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
Mikuláš Huba, predseda Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie
Ivan Korčok, stály predstaviteľ SR pri EÚ

Kontakty:

Slovenska ornitologická spoločnosť (SOS)/BirdLife Slovensko, tel. 0944 209 893, nemcova@vtaky.sk
VIPA – Viediecky parlament na Slovensku, tel. 0905 498 405, e-mail: mbehanovska@stonline.sk
Agro-eko fórum – platforma mimovládnych organizácií za trvalo udržateľné poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka, e-mail: lesinsky@changenet.sk
BROZ – Bratislavské regionálne ochranárske združenie, tel./fax. 02-555 62693, e-mail: broz@broz.sk
CEPTA – centrum pre trvalo udržateľné alternatívy, tel. 0905581076, e-mail: cepta@cepta.sk
DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, tel. 02 45524019, email: daphne@daphne.sk
Ekotrend – Zväz ekologického poľnohospodárstva, tel. 0534511862, e-mail: ecotrend@ecotrend.sk
Priatel'ia zeme – CEPA, tel. 048 419 3718, e-mail: cepa@priateliazeme.sk
Ochrana dravcov na Slovensku, tel. 02 55573440, e-mail: deutschova@dravce.sk

Juraj Gmiterko, generálny riaditeľ SKF EÚ, MDVRR SR

Prezentácia „Pozičného dokumentu“

Prezentácia „Pozičného dokumentu“ Európskej komisie
k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 – 2020

Prezentácie „Pozičného dokumentu“ Európskou komisiou, ktorá sa konala 14. 11. 2012 v priestoroch hotela Park Inn Danube v Bratislave, za VIPA SK sa zúčastnila predsedníčka VIPA SK Mária Behanovská. Uverejňujeme správu z tohto stretnutia, dokument bol odprezentovaný zástupcami jednotlivých generálnych riaditeľstiev EK. Samotný „Pozičný dokument“ v slovenskom jazyku je dispozícií na stránke Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, v sekcii regionálny rozvoj.

Program

1. **Otvorenie a úvodný prejav**
2. **Prezentácia „Pozičného dokumentu“ Európskej komisie**
3. **Predbežné stanovisko Centrálného koordinačného orgánu**
4. **Diskusia a záver**

K bodu 1

Zasadnutie otvoril p. František Palko, štátny tajomník Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Privítal všetkých zúčastnených zástupcov Európskej komisie (ďalej len „EK“), verejnej správy, sociálnych, ekonomických partnerov a mimovládnych organizácií a predniesol úvodný prejav. Vo svojom prejave ocenil komplexný pohľad EK na budúce smerovanie politiky súdržnosti na Slovensku, čo je pre SR výzvou na prípravu efektívnejšieho riadenia a implementácie fondov EÚ v novom programovom období. Niektoré aspekty tohto dokumentu si vyžadujú ďalšie diskusie s EK. Ide najmä o tzv. „negatívne priority“, ktoré EK po roku 2013 už neodporúča financovať z fondov EÚ (ako všeobecná školská infraštruktúra; infraštruktúra

v zdravotníctve; miestne komunikácie, údržba ciest, verejné osvetlenie; komerčné zariadenia cestovného ruchu).

Ďalej informoval o vecnom a inštitucionálnom rámci prípravy Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020. Na prípravu tohto dokumentu bola vytvorená „Rada vlády SR pre Partnerskú dohodu na roky 2014 – 2020“, ako koordinačný, poradný a iniciatívny orgán vlády SR. Taktiež bol zriadený „Riadiaci výbor pre koordináciu fondov EÚ“, ktorý predstavuje koordinačný, poradný a iniciatívny orgán ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a „Pracovná skupina Partnerstvo pre politiku súdržnosti“, ako platforma na výmenu skúseností a názorov odborníkov z prostredia sociálno-ekonomických partnerov.

K bodu 2

Prezentujúci:

Erich Unterwurzacher, DG REGIO, EK, riaditeľ;
riaditeľstvo – F
Peter Stub Jorgensen, DG EMPL, EK, riaditeľ;
sociálne trhové hospodárstvo v ČŠ II: ESF
Mario Milouchev, DG AGRO, EK, riaditeľ
programov rozvoja vidieka II

Christopher Todd, DG REGIO, EK, vedúci oddelenia, Slovensko – F4
Egidio Canciani, DG EMPL, EK, zástupca vedúceho oddelenia F4 – PL,CZ,SK

V súvislosti s prípravou budúceho programového obdobia predstavila EK „Pozičný dokument“ EK k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 – 2020. Cieľom tohto dokumentu je definovanie východiskovej pozície EK pre negociácie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 – 2020. V pozičnom dokumente pre SR predstavila EK svoj pohľad na identifikáciu hlavných rozvojových potrieb, výber tematických cieľov, ako aj špecifických cieľov a priorít, ktoré by mali byť financované v rámci jednotlivých tematických cieľov. Ďalej v ňom predstavila svoju pozíciu k financovaniu a štruktúre programov, prioritám pre Európsku územnú spoluprácu, plneniu ex ante kondicionalít, mechanizmu koordinácie a úlohe partnerov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. V pozičnom dokumente EK je definovaných päť prioritných oblastí podpory, ktoré by SR mala z fondov Spoločného strategického rámca EÚ (ďalej aj „SSR“) podporovať:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie;
- infraštruktúru pre hospodársky rast a zamestnanosť;
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce;
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov;
- modernú a profesionálnu verejnú správu.

Juraj Gmiterko, MDVRR SR, poďakoval zástupcom EK za prezentáciu „Pozičného dokumentu“. Ocenil rozsiahlosť dokumentu a analýz pričom poznamenal, že v mnohých oblastiach sa SR zhoduje s predstavami EK. V najbližších mesiacoch budú prebiehať negociácie SR s EK ohľadom jednotlivých oblastí podpory tak, ako bolo navrhnuté v rámci „Pozičného dokumentu“ EK.

K bodu 3

Prezentujúci:

Luboš Littera, MDVRR SR

K „Pozičnému dokumentu“ EK uviedol, že je dobrým základom pre proces negociácií s EK k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 – 2020. EK v „Pozičnom dokumente“ otvorene pomenovala hlavné výzvy, ktoré bude musieť SR v nasledujúcom období riešiť (hlavne v oblasti výskumu a inovácií; nedostatkov vo verejnej správe). Dokument tiež identifikoval kľúčové faktory pre úspešnú implementáciu budúceho programového obdobia a zároveň jasne zdefinoval návrh priorit podpory z fondov Spoločného strategického rámca EÚ. MDVRR SR, z pozície Centrálného koordinačného orgánu (ďalej len „CKO“), považuje za potrebné ďalej diskutovať o niektorých postojoch EK v tomto dokumente, ako napr. kritické hodnotenie EK k doterajšiemu stavu v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie. V oblasti zdravotníctva existuje priestor na podporu reformnej a trvalo udržateľnej transformácie systému poskytovania zdravotnej starostlivosti na integrovaný model, s využitím inovatívnych finančných nástrojov a na podporu aplikovaného výskumu v zdravotníctve. Taktiež všeobecné postoje EK, uvádzané pri tematických cieľoch, často presahujú rámec ex ante kondicionalít a mali by mať len odporúčací charakter. SR považuje za žiaduce viesť ďalšiu diskusiu k rozsahu podpory v tých oblastiach, ktoré EK už ďalej neodporúča financovať z fondov EÚ.

CKO vidí v budúcom programovom období priestor hlavne pre aplikáciu integrovaného prístupu na miestnej úrovni, osobitne prostredníctvom prístupu LEADER, ako aj prostredníctvom integrovaných územných investícií na zabezpečenie integrovaného, trvalo udržateľného územného rozvoja miest a mestských oblastí.

Jednotlivé vystúpenia účastníkov v diskusií sú zaznamenané a nachádzajú sa na zvukovom zázname na CKG.

Na vystúpenia priebežne reagovali Erich Unterwurzacher, DG REGIO, EK, riaditeľ; riaditeľstvo – F; Peter Stub Jorgensen, DG EMPL, EK, riaditeľ; sociálne trhové hospodárstvo v ČŠ II: ESF; Mario Milouchev, DG AGRI, EK, riaditeľ programov rozvoja vidieka II; Christopher Todd, DG REGIO, EK, vedúci oddelenia, Slovensko – F4; Egidio Canciani, DG EMPL, EK, zástupca vedúceho oddelenia F4 – PL, CZ, SK; Juraj Gmiterko, generálny riaditeľ sekcie koordinácie fondov EÚ, MDVRR SR a Ľuboš Littera, riaditeľ odboru politiky súdržnosti, SKP EÚ, MDVRR SR,

V diskusií vystúpili nasledovní účastníci rokovania:

- V. Jurík (Zväz stavebných podnikateľov Slovenska – ZSPS) vystúpil s návrhom na vytvorenie samostatnej prioritnej osi „Trvalo udržateľný rozvoj miest a obcí“ v rámci budúceho operačného programu. Spolu so ZMOS a Úniou miest Slovenska – ŤMS môže ZSPS pripraviť písomný materiál pre CKO, aby mestá a obce mali svoj vlastný finančný zdroj.
- M. Minarovič (Ť MS) doplnil vystúpenie V. Juríka a uviedol, že ide o integrovaný rozvoj celého územia vzhľadom na to, že zo spádových území do miest prichádza min. 30% obyvateľov okolitých obcí. V ďalšom svojom vystúpení spresnil význam výrazu mestských regiónov na Slovensku, ktorých je cca 76.
- B. Rován (Slovenská informatická spoločnosť) sa vyjadril, že EK má dobré úmysly avšak sú v miernom konflikte, pretože najkvalitnejší výskum je koncentrovaný v Bratislave.
- E. Szolgayová (MDVRR SR) uviedla, že keď sa pozrieme na mapu Európy je potrebné mať na zreteli, že SR má približne 5,5 mil. obyvateľov a cca 2 800 obcí. Mnohé, čo súvisí s rozvojom je zamerané práve na Bratislavu, čo je prirodzené aj z hľadiska historického. To by možno nebolo potreb-

né vnímať ako negatívum. Vystáva však otázka, či je potrebné trvať na geografickom rozložení všetkého.

- I. Fülöp (KSK) uviedol, že rómska problematika sa v KSK rieši na etnickom princípe. Otázka chudoby nie je len problém rómskej menšiny, ale je potrebné riešiť celú oblasť chudoby.
- T. Nemcová (SOS Bird life Slovensko, Agro-eko fórum) sa dotkla oblasti partnerstva a jeho záväznosti. EK vytvorila pracovný dokument Európsky kódex pre partnerstvo, ktorý nie je záväzný pre členské štáty EÚ. Zaujímala sa o to, ako chce EK preverovať, či je princíp partnerstva dodržiavaný.
- Š. Repko (Krajská rozvojová agentúra Banská Bystrica) vystúpil k možnosti využitia integrovaného prístupu prostredníctvom fondov EÚ na programové obdobie 2014 - 2020. V pozičnom dokumente bola pozitívne hodnotená činnosť 29 miestnych akčných skupín realizovaných prostredníctvom programu LEADER a Programu rozvoja vidieka. Zároveň sa dotkol problematiky verejného obstarávania.

Zástupcovia EK v reakcii na diskusiú okrem iného uviedli, že financovanie verejnej správy je zodpovednosť vlád SR, ktorú nemôžu nahrádzať fondy SSR, ktoré majú financovať oblasti s pridanou hodnotou pre EÚ ako konkurencieschopnosť, zamestnanosť, životné prostredie, inovácie a pod. Fondy SSR je potrebné investovať tam, kde je ich prostredníctvom možné dosiahnuť najväčší dosah. EK sa k postaveniu Bratislavy a Bratislavského kraja v rámci SR jednoznačne vyjadrila v takom smere, že je nevyhnutné skvalitniť výskumné inštitúcie v iných regiónoch a nájsť spôsob ako na tento účel využiť potenciál v Bratislave. Pre EK je princíp partnerstva kľúčový a rešpektuje princíp subsidiarity na všetkých úrovniach. Poukázala však aj na to, že z pohľadu EK znamená princíp partnerstva odborný prínos jednotlivých aktérov počas celej doby prípravy a realizácie programov.

Juraj Gmiterko (MDVRR SR) na záver rokovania poďakoval predstaviteľom EK za veľmi adresnú prezentáciu „Pozičného dokumentu“ a prítomným poďakoval za účasť, plodnú diskusiú, námety a pripomienky.

Erich Unterwurzacher (DG REGIO, EK) poďakoval MDVRR SR a CKO za zorganizovanie stretnutia. V najbližších mesiacoch sa uskutočnia ďalšie stretnutia medzi EK a SR tak, aby boli vytvorené dobré partnerské vzťahy.

Mária Behanovská

Rozvoj versus životné prostredie?

Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016 (ďalej PVV), je predovšetkým záväzkom vlády SR voči obyvateľstvu, že bude pri svojom vládnutí sledovať definované ciele a dosahovať ich definovanými prostriedkami. Takýto dokument má obsahovať víziu o smerovaní spoločnosti, spôsob naplnenia vízie (prostriedky) a väzbu na predvolebné sľuby.

Pod Belianskymi Tatrami. (foto Pavol Borodovčák)

Možno konštatovať, že životné prostredie je oblasť, v ktorej sa odohrávajú aj ekonomické procesy a teda ak ho považujeme za „statok“ – podľa teórie politickej ekonómie, tak musíme uvažovať s tým, že nemôže plniť zároveň všetky svoje funkcie – ekonomickú (ťažba sa z neho suroviny, prebieha v ňom výroba a vznikajú a ukladajú sa odpady), sociálnu (rekreácia, čerpanie životných síl, regenerácia zdravia) a environmentálnu (zachovávanie dobrého stavu životného prostredia touto generáciou preto, aby ho v rovnako dobrom stave mohli užívať aj nasledujúce generácie – tzv. **medzigeneračná**

zodpovednosť), pretože tieto jeho tri funkcie sa navzájom vylučujú. Rovnako cestovný ruch sa odohráva v existujúcom prírodnom prostredí, ktoré je najmä pre zahraničných turistov „ťahákom“, ktorý ich k nám priláka, čo znamená, že ak si ho (prírodné prostredie) zničíme i rozvojom v oblasti CR (stavba vlekov, lanoviek a ubytovacích zariadení v chránených oblastiach, umelé zasnežovanie, ktoré ničí životné prostredie...) tak síce budeme mať vytvorenú infraštruktúru pre cestovný ruch, len je otázne, či aj návštevníci budú mať záujem našu krajinu navštíviť, keď už si tu možno nebudú mať čo pozrieť!

V Badinském pralesi. (foto Pavol Borodovčák)

Stredná odborná škola, Janka Jesenského 888/1, 963 01 Krupina
ponúka pre šk. rok. 2013/2014 nový študijný odbor:

Podnikateľ pre rozvoj vidieka

Forma štúdia: denné štúdium pre absolventov základnej školy

Dĺžka štúdia: 4 roky

Odbor je určený pre: chlapcov a dievčatá

Podmienky pre prijatie do študijného odboru:

- úspešné ukončenie základnej školy
- zdravotné požiadavky uchádzačov o štúdium

Spôsob ukončenia vzdelávania: maturitná skúška

Doklad o dosiahnutom vzdelaní: vysvedčenie o maturitnej skúške a výučný list

Poskytnutý stupeň vzdelania: úplné stredné odborné vzdelanie ISCED 3A

Nadväzná odborná príprava: v pomaturitnom špecializačnom štúdiu, vo vysokoškolskom štúdiu

Pracovné uplatnenie absolventa:

- podnikateľská činnosť na vidieku
- v službách na vidieku, orientuje sa v regionálnych službách a turistike
- v správe obcí
- v agroturistike a aktivitách súvisiacich s rozvojom vidieka
- v spracovateľskej a obchodnej činnosti
- v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia
- v mimovládnych organizáciách
- v gastronómii

V rámci predmetu sprievodcovská činnosť získava prehľad o povinnostiach sprievodcu, spol. protokole, organizácii a spôsobe vyhodnotenia a vyúčtovania za mzdu. Absolvent komunikuje v jednom cudzom jazyku, pozná princípy podnikateľskej činnosti, ktoré mu umožňujú zriadiť malý podnik v oblasti odboru štúdia a súvisiacich službách.

Stredná odborná škola, Janka Jesenského 888/1, 963 01 Krupina
ponúka pre šk. rok. 2013/2014 nový študijný odbor:

Krajčír – univerzálne šitie odevov

Dĺžka prípravy: 3 roky

Forma štúdia: denná

Základné podmienky na prijatie:

- úspešné ukončenie základnej školy
- zdravotná spôsobilosť uchádzača o štúdium

Dosiahnutý stupeň vzdelania: stredné odborné vzdelanie – ISCED 3C

Spôsob ukončenia prípravy: záverečná skúška

Doklad o ukončenom vzdelaní: výučný list, vysvedčenie o záverečnej skúške

Charakteristika odboru:

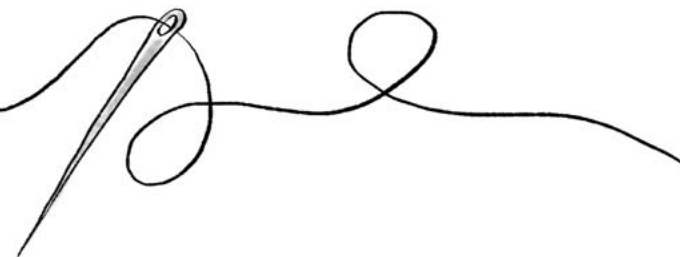
Žiaci sa systematicky pripravujú na výkon budúceho povolania. Postupne sa oboznámia s konštrukciou a modelovaním odevov, odevnou technológiou, materiálmi a strojmi na výrobu odevov. Na odbornom výcviku získavajú potrebné schopnosti a zručnosti potrebné pri zhotovovaní výrobkov. Odborný výcvik absolvujú v priestoroch dielni v spoločnosti Lind Mobler Slovakia, s.r.o. Krupina. Spoločnosť Lind Mobler, s.r.o. Krupina, ponúka žiakom ďalšie benefity a výhody pre naborovaných žiakov s ktorými Vás oboznámime pri zápise do učebného odboru.

Štúdium končí záverečnou skúškou. Po jej úspešnom absolvovaní žiak získava výučný list a vysvedčenie o záverečnej skúške. Absolvent môže pokračovať v nadstavbovom maturitnom štúdiu. Počas štúdia sa žiaci môžu zapájať do rôznych vedomostných, športových a odborných súťaží, napr.

MLADÝ TVORCA, UČEŇ a pripravovať vlastné módne prehliadky, kde sa uplatní ich tvorivosť.

Pracovné uplatnenie absolventov:

Absolvent po skončení štúdia vie zhotovovať výrobky z rôznych textilných materiálov a usní, vie zvoliť správny technologický postup prác. Vie sa orientovať vo výrobných postupoch, vypočítať spotrebu materiálu, ovládať stroje a zvoliť ich správne použitie a robiť na nich základnú údržbu. V odevnom priemysle je schopný vykonávať práce ako napr. vrstvenie materiálu, kreslenie polôh, oddeľovanie, ručné a strojové šitie, hladenie, lepenie, skúšanie, kontrolovanie, adjustácia a začísťovanie. Vie zhotovovať výrobky pre Lind, vie zhotoviť ľahkú konfekciu vrátane úpravy odevu na mieru. Absolventom bude ponúknuté pracovné miesto v spoločnosti Lind Mobler Slovakia, s.r.o. Krupina

náš
 vidiek
3-4/2012

bodka na záver

Ciel' je sen s termínom.

[N. Hill]